

Νέαι Χῶραι

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

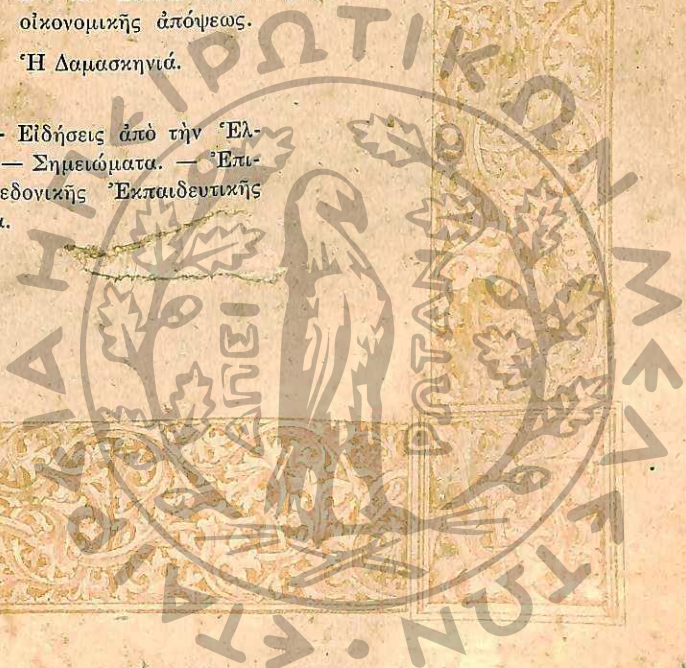
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ Ι - ΑΡΙΘ. 2

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΝΤ. ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΥ :	Διατί πρέπει νά ολοκληρωθῇ τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.
ΑΛΕΞ. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ :	Ἡ Βαλκανικὴ Ὁμοσπονδία.
ΣΠΥΡ. ΧΑΣΙΩΤΗ :	Ἡ Ἡπειρος ὑπὸ δενδροκομικὴν ἔποψιν.
ΚΩΝΣΤ. ΑΜΑΝΤΟΥ :	Ἰωάννης Δέλλιος.
ΔΩΡΑΣ Δ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ :	Ἡ φροντίς διὰ τὴν γυναῖκα καὶ τὸν πληθυσμὸν τῆς ὑπαίθρου.
ΑΓΓ. Θ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ :	Β'. Αἱ Βαλκανικαὶ Χῶραι ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως.
ΠΑΝΟΥ Θ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ :	Ἡ Δαμασκηιά.

† Ἀθανάσιος Βουζάκης. — Εἰδήσεις ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Βαλκανικὴν. — Σημειώματα. — Ἐπιστολαί. — Νέα τῆς Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐταιρίας. — Νέα Βιβλία.

ΝΕΟΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΙ ΧΑΡΤΑΙ

Υπό του εκδοτικού οίκου Δημητράκου θα κυκλοφορήσουν μετ' ὀλίγας ἡμέρας οἱ κατωτέρω 4 χάρται τοῦ ΤΟΙΧΟΥ προωρισμένοι διὰ τὰς αἰθούσας τῶν Σχολείων διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Γεωγραφίας, ἐκδιδόμενοι ἐπιμελείᾳ τοῦ καθηγητοῦ κ. Γεωργίου Σχινᾶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ΝΕΩΤΑΤΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ.

1ον ΧΑΡΤΗΣ ΑΝΑΓΛΥΦΟΣ, τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ Μιχ. Παπαμαύρου Διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου Λαμίας καὶ Σ. Παπαδημητρίου Καθηγητοῦ.

Τιμᾶται εἰς φύλλα Δρχ. 120
Ἐπὶ πανίου » 150
Ἐπὶ πανίου μετὰ πλαισίου πρὸς ἀνάρτησιν » 170

Ὁ χάρτης οὗτος εἶναι ζωγραφιστὸς καὶ παριστᾷ τὴν Ἑλλάδα, ὅπως βλέπει κανεὶς αὐτὴν ἀπὸ ἀεροπλάνου μακρόθεν (πλαγίως). Κάνει τόσην πλαστικὴν ἐντύπωσιν, ὥστε νομίζει κανεὶς ὅτι βλέπει πραγματικὸν ἀνάγλυφον χάρτην (γύψινον).

Πλεονεκτεῖ ὅμως ὁ χάρτης οὗτος τοῦ ἐκ γύψου ἀναγλύφου κατὰ τὰ ἐξῆς :

Εἶναι πολὺ μεγαλύτερος καὶ τὰ γεωγραφικὰ στοιχεῖα εἶναι περισσότερα καὶ μεγαλύτερα ἢτοι : εὐκρινέστερα καὶ ἀκριβέστερα (¹).

Ἐπεὶ περιέχει τὰ ὀνόματα τῶν διαφόρων γεωγραφικῶν στοιχείων (πόλεων, ὁρέων, ποταμῶν, κόλπων ἀκρωτηρίων, νήσων κλπ.), ἐνῶ ὁ γύψινος εἶναι βωδός.

Εἶναι εὐχρηστος, εὐμετακόμιστος, δὲν σπάζει καὶ τὸ σπουδαιότερον ὅλων ἔχει τὸ δέκατον τῆς τιμῆς τοῦ γυψίνου.

2ον ΧΑΡΤΗΣ ΓΕΩΦΥΣΙΚΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ὑπὸ Δ. Δημητράκου.

Τιμᾶται εἰς φύλλα Δρχ. 100
Ἐπὶ πανίου μετὰ ὀπῶν πρὸς ἀνάρτησιν » 130
Ἐπὶ πανίων μετὰ πλαισίων πρὸς ἀνάρτησιν » 150

Ὁ χάρτης οὗτος διὰ διαφόρων χρωμάτων ἐν συνδυασμῷ μετὰ ζωγραφικῆς παριστᾷ τὴν Ἑλλάδα, ὅπως θὰ ἐβλεπε κανεὶς αὐτὴν ἀπὸ ἀεροπλάνου ΚΑΤΑΚΟΡΥΦΟΣ (τὴν κάτοψιν).

Εἶναι χάρτης ἐν τῷ συνόλῳ καὶ εἰς τὰς λεπτομερεῖας ὡραιότατος καὶ εὐκρινέστατος. Ὅλα τὰ γεωγραφικὰ στοιχεῖα εἶναι καθαρὰ χωρὶς νὰ ἐπισκοτίζῃ τὸ ἐν τῷ ἄλλο καὶ ὁρατὰ ἀπὸ ἀποστάσεως 8 καὶ πλέον μέτρων.

Ἐκαστον ὅρος φαίνεται μεμονωμένον καὶ προέχον τρόπον τινὰ τοῦ ἐδάφους, ὁμοίως τὰ ὄρεϊνὰ μέρη. Τὰ ὁροπέδια φαίνονται ὡς ὑπερέχοντα τῶν πεδιάδων οἱ δὲ ποταμοὶ εἶναι ζωηρώτατοι καὶ λίαν εὐδιάκριτοι ἀπὸ τῶν πηγῶν μέχρι τῶν ἐκβολῶν των.

Με πολλὴν τέχνην καὶ καλαισθησίαν ἀναγράφονται μετὰ πολὺ μεγάλα γράμματα τὰ ὀνόματα τῶν γεωγραφικῶν στοιχείων (ὁρέων, πεδιάδων, ὁροπεδίων, ποταμῶν, κόλπων κλπ.) χωρὶς νὰ ἐπισκοτίζεται διόλου ἡ εἰκὼν τῶν παριστανόμενων.

Σπουδαιότατον δὲ εἶναι ὅτι περιέχει καὶ ὅλα τὰ πολιτικὰ στοιχεῖα, ἀκόμη καὶ τὴν διαίρεσιν τῶν Νομῶν.

3ον ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ. Ὁ χάρτης οὗτος παριστᾷ τὴν Ἑλλάδα διηρημένην εἰς Νομούς.

Τὰ μεγάλα πλεονεκτήματα τοῦ χάρτου τούτου εἶναι, ὅτι, ἐνῶ εἶναι λεπτομερὲς καὶ περιέχει ὅλα τὰ χωρία ἀνω τῶν 500 κατοίκων, ἐπιτυγχάνει ὥστε τὰ σπουδαιότερα, ὅπως αἱ ὀνομασίαι τῶν πρωτευουσῶν τῶν Νομῶν, τῶν ἐπαρχιῶν. ἱστορικῶν τόπων νὰ ἔξῃχουν τοῦ χάρτου ἀναλόγως τῆς σπουδαιότητος ἐκάστου καὶ νὰ εἶναι ὁρατὰ ἀπὸ ἀποστάσεως 18 καὶ πλέον μέτρων.

Ὅλα αὐτὰ ἐπιτυγχάνονται χωρὶς νὰ θλάπτεται ἡ ὡραιότης καὶ ἡ εὐκρίνεια τοῦ χάρτου.

Ἄλλο πλεονέκτημα τοῦ χάρτου τούτου εἶναι ὅτι ἔχει τὰς ΝΕΑΣ ὀνομασίας, ἐν παρενθέσει δὲ ὅπου εἶναι ἀνάγκη καὶ τὰς παλαιὰς π. χ. Ἀλεξανδρούπολις (Δεδέαγατς) Πτολεμαῖς (Καϊάρια).

Ἐν δευτερευούσῃ μοίρᾳ ἔχει ὅλα τὰ φυσικὰ στοιχεῖα (ὄρη, ποταμούς κλπ.).

4ον ΧΑΡΤΗΣ ΓΕΩΦΥΣΙΚΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ὑπὸ Δ. Δημητράκου.

Τιμᾶται εἰς φύλλα Δρχ. 100
Ἐπὶ πανίου » 130
Ἐπὶ πανίου μετὰ πλαισίων » 150

Ὁ χάρτης οὗτος εἶναι ὅμοιος μετὰ τὸν Γεωφυσικὸν χάρτην τῆς Ἑλλάδος. Παριστᾷ δηλαδὴ τὴν Εὐρώπην ὅπως βλέπει κανεὶς αὐτὴν ἀπὸ ἀεροπλάνου κατακορύφως (καὶ κάτοψιν). Πρὸς δὲ ἔχει τὰ κράτη χωρισμένα.

Ὡς γενικὰ πλεονεκτήματα τῶν ἀνωτέρω χαρτῶν ἡμποροῦν νὰ θεωρηθοῦν καὶ ταῦτα : Ὅτι εἶναι ὅμοιοι καθ' ὅλα πρὸς τὸν ἐγκεκριμένον Ἀτλαντὰ Δημητράκου καὶ ὑπὸ κλίμακας εὐκόλως συγκριτὰς. Τοιοῦτοτρόπως μετὰ ἓνα τοιοῦτον χάρτην ἐπὶ τοῦ τοίχου καὶ τὸν Ἀτλαντὰ εἰς τὰς χεῖρας τῶν μαθητῶν ἡ διδασκαλία ἀποβαίνει πλέον σαφὲς καὶ θετικὴ. Πρὸς δὲ εἰς τοὺς χάρτας τούτους ἐφαρμόζεται θαυμάσια τὸ 3 τεῦχος τοῦ Κόσμου (Ἀνὰ τὴν Πατρίδα μας—Γεωγραφία τῆς Ἑλλάδος).

Ὁ ἑκδοτικὸς οἶκος Δημητράκου ἔχει τόσην ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν ἐπιμέλειαν, τὴν ὁποίαν καταβάλλει διὰ νὰ προσφέρῃ τοὺς χάρτας τούτους ὅσον τὸ δυνατόν τελειότερους, ὥστε δὲν διστάζει νὰ ΠΡΟΣΦΕΡῃ ΑΜΟΙΒΗΝ Δρχ. 5000 εἰς ὅποιον ἤθελε ἀποδείξει, ὅτι οἱ χάρται του οὗτοι δὲν εἶναι ἀνώτεροι τῶν ὁμοίων Ἰταλικῶν, Γαλλικῶν, Ἀγγλικῶν καὶ δὲν ἀμιλλῶνται πρὸς τοὺς ἀρίστους Γερμανικοὺς.

(¹) Ὅτι γύψινος χάρτης ἐπὶ παραδείγματι ἔχει τοὺς ποταμούς χωρὶς παραποτάμους. Αὐτὸ εἶναι ἐμπόδιον διὰ νὰ κρίνουν τὰ παιδία ἂν τὰ περίεξ βουνὰ εἶναι θαλάσσιον ἢ γυνὰ κατὰ συνέπειαν κατωκνημένα ἢ ὄχι.

Νέαι Χῶραι

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1930

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΕΔΟΥΑΡΔΟΥ ΛΩ 14

ΤΗΛΕΦ. 57.08

ΙΔΡΥΤΗΣ : Γ. Α. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΕΤΟΣ Ι. ΑΡΙΘΜ. 2

ΔΙΑΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Τοῦ καθηγητοῦ κ. ΑΝΤ. ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΥ Προέδρου τῆς Μακεδονικῆς Ἑκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας

Ἀπὸ ἐξαετίας ἤδη ἤρξατο λειτουργοῦν τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης ὑπὸ τὰς εὐχάς, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐλπίδας ὁλοκληροῦ τῆς Ἑλλάδος, ἰδιαίτατα ὅμως τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης. Διὰ τοῦ Πανεπιστημίου τούτου ἠλπίζετο, ὅτι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ὑποβοηθηθῇ μετὰ τὴν πνευματικὴν πρόσδοσιν καὶ ἡ ἡθικὴ ἐξυγίανσις τῶν ἀκριβοῦς μακραιωνοῦ δουλείας καὶ σκληρῶν ἀγώνων ἀπαλλαγιστῶν ἐλληνικῶν ἐπαρχιῶν.

Σκοπὸς τῆς ἰδρύσεως τοῦ Πανεπιστημίου τούτου ἦτο προσέτι, ὅπως τὸ δεύτερον τοῦτο πνευματικὸν κέντρον τῆς Ἑλλάδος ἀποδῇ ἀφορμὴν ἀμύλλης μετὰ τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης πρὸς ἀνάδειξιν τῶν καλλιτέρων καὶ εἰς συγγραφὰς καὶ ἐπιστημονικὴν ἐπίδοσιν καθηγητῶν καὶ πρὸς μόρφωσιν τῶν ἀριστερῶν κατηρητισμένων φοιτητῶν. Τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης θὰ ἀπετέλει καὶ τὸ ἐλληνικὸν ἀντίκρουσμα ξένων ἀνωτάτων ἐπιστημονικῶν ἰδρυμάτων, λειτουργούντων εἰς παραμεθορίους πόλεις. Τοὺς ἐν τῇ Βουλῇ διατυπωθέντας λόγους, καθ' οὓς θὰ ἔπρεπε νὰ ὁλοκληρωθῇ τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Μακεδονικῆς Μητροπόλεως, ἵνα οἱ σπουδασταὶ εὐρηγῶνται πλησιέστερον τῶν ἰδιαιτέρων αὐτῶν πατρίδων ἢ ἵνα ἀποκτήσωσιν αἱ βόρειαι ἐπαρχίαι αὐτόχθονα στελέχη δημοσίων ὑπηρεσιῶν πανεπιστημιακῆς μορφῆς, θεωρῶ, μὴ ἀνταποκρινόμενους πρὸς τὴν σοβαρότητα τοῦ ζητήμα-

τος. Ἐπίσης δὲν θεωρῶ, ἀνταποκρινόμενὴν πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ εὐδικῶς διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ Πανεπιστημίου φορολογουμένου Λαοῦ τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἀρχικὸν σκοπὸν τῆς ἰδρύσεως τοῦ Πανεπιστημίου τούτου, τὴν πρότασιν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ περὶ μετατροπῆς τοῦ Ἰδρυματος εἰς ἀνωτάτην Σχολὴν Δημοσίων ὑπαλλήλων τριτοῦς φοιτήσεως.

Οἱ λόγοι ἄρα οἱ προκαλέσαντες δεδικαιολογημένους τὴν ἰδρύσιν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ἐξακολουθοῦν ὑφιστάμενοι καὶ σήμερον ἔτι. Ἀλλὰ τότε διατί φυτοζωεῖ τοῦτο σήμερον; Διατί σκέπτονται διδάσκαλοι καὶ διδασκόμενοι νὰ τὸ ἐγκαταλείβουν ἀπογορητευμένοι καὶ νὰ κατέλθουν εἰς τὰς Ἀθήνας; Διότι οἱ μὲν διδάσκοντες δὲν θεωροῦν τὸ ἀσυμπλήρωτον ἰδρυμα ἰσότημον πρὸς τὰς Ἀθηνῶν, οἱ δὲ φοιτῶνται εὐρηγῶνται πρὸς τὸ διλήμμα τὸς ἢ μετὰ τὴν φοίτησιν τοῦ πρώτου ἔτους νὰ ἐλθουν πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν σπουδῶν τῶν εἰς Ἀθήνας (Σχολὴ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν) ἢ νὰ ἐγκαταλείψουν, παραμένοντες ἐκεῖ, εἰς ἀτελεῖς σπουδὰς καὶ ἀτελεῖς ἀσκήσεις.

Ποιοὶ ὅμως εἶναι οἱ προβεβλημένοι λόγοι, δι' οὓς δὲν ἀποφασίζεται ἡ ὁλοκλήρωσις τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης;

Ὡς πρῶτος μὲν λόγος φέρεται, ὅτι διὰ τῶν δύο Πανεπιστημίων θὰ ὑψάνετο εἰς μάλλον ὁ ἥδη διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς χώρας υπερβολικὸς ἀριθμὸς τῶν μὴ παραγωγικῶν ἀτό-

μων εἰς βάρος τῆς συμμέτρου κατανομῆς τῶν τάξεων καὶ ὡς δεύτερος ἡ ἔλλειψις καταλλήλου διδακτικοῦ προσωπικοῦ διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἐδρῶν, ἡ ἔλλειψις ἐργαστηρίων κλπ. Αἱ δ' ἐλλείψεις αὗται θὰ καθίστων τὰ ἐκ τῆς ὑπερπαραγωγῆς ἐπιστημῶν, ἀποτελέσματα ἔτι μάλλον αἰσθητὰ, ἀφοῦ οὗτοι θὰ ἐξήρχοντο τοῦ διδακτηρίου καὶ ἀτελῶς μορφωμένοι.

Οὐχ' ἤττον καὶ οἱ δύο οὗτοι λόγοι ἐξεταζόμενοι ἐπιμελέστερον ἀποδεικνύονται ἀβάσιμοι, ὁ πρῶτος διότι ἡ προχέουσις τοῦ ρεύματος τῶν τεινόντων πρὸς τὰ ἐλευθέρια ἐπαγγέλματα ἢ τὴν ἀπόκτησιν τυπικῶν προσόντων διὰ τὴν κατάληψιν Δημοσίων ἢ ἄλλων ἐμπίστων θέσεων πρὸς ἄλλας κατευθύνσεις, χρησιμωτέρως καὶ διὰ τὸν σπουδαστὴν καὶ διὰ τὸ σύνολον, πρέπει νὰ γίνεται ἐνωρίτερον, πρὸ τοῦ νὰ εἰσελθῇ ὁ νέος εἰς τὸ Γυμνάσιον. Τὸ γυμνάσιον, ὅπως εἶναι σήμερον, εἶναι ἀπλῶς προπαρασκευαστήριον πανεπιστημιακῆς φοιτήσεως.

Τὰ διδόμενα σήμερον εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Γυμνασίου ἐφόδια εἶναι ἀνεπαρκῆ καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀχρηστά διὰ τὸν περαιτέρω βίον αὐτῶν, ἐὰν δὲν συμπληρωθῶν καθ' οἷονδῆποτε τρόπον. Πῶς δύναται λοιπὸν νὰ δικαιολογηθῇ ἡ παρακώλυσις τοῦ ἀπορροῦ τοῦ Γυμνασίου ἀπὸ τοῦ νὰ συμπληρωθῇ τὴν ἀτελεῖα αὐτοῦ μὲν ἄλλων δ' ἤδη διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς χώρας ὑπερβολικὸς ἀριθμὸς τῶν μὴ παραγωγικῶν ἀτό-

τὸ Κράτος καὶ ἀναλόγως τῶν ὑπαρχουσῶν ἀναγκῶν τῆς κοινωνίας εἰς δικηγόρους, δικαστάς, καθηγητάς, ἱατροὺς κλπ. καὶ ἀναλόγως τῆς μορφωτικῆς δυναμικότητος τῶν Πανεπιστημίων. Οὕτω λ. χ. ἐν τῇ Ἱατρικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κατὰ τὴν ὁμολογίαν καθηγητῶν αὐτοῦ, δὲν ὑφίστανται ν' ἀσκηθῶσι πλεονεκτήματα τῶν 120-150 φοιτητῶν ἐτησίως καὶ ἐν τούτοις, παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν εὐσυνειδήτου διαμαρτυρίας τοῦ Πανεπιστημίου, ἐγγράφονται τριπλάσιοι σχεδόν, ἄνευ ἀντιρρήσεως ἐκ μέρους τῶν μὴ δυναμένων νὰ παράσχουν εἰς τοὺς φοιτητάς ἐπαρκῆ πρακτικὴν μόρφωσιν εἰς τὴν χημείαν, τὴν ἀνατομικὴν, τὴν παθ. ἀνατομίαν, τὰς κλινικὰς κ.λ.π. Διὰ τὴν σπουδὴν τῶν Νομικῶν καὶ τῶν Ἀνθρωπιστικῶν ἐπιστημῶν τούναντίον δὲ ὑπερβάλλον ἀριθμὸς τῶν φοιτητῶν δὲν ἔχει τὴν ἀνάγκην, ἣν ἔχει διὰ τὰς ἐφηρμοσμένας ἐπιστήμας, διότι καὶ τὰ μαθήματα τῶν σπουδῶν ἐκείνων εἶναι μᾶλλον θεωρητικὰ καὶ διότι πολλοὶ τῶν ἀκολουθούντων ταῦτα ἐπιζητοῦσι τὴν ἀνωτέραν πανεπιστημιακὴν μόρφωσιν, οὐχὶ πάντοτε, ἵνα ἀσκήσωσι σχετικὸν ἐπάγγελμα, ἀλλ' ἀπλῶς, ἵνα τύχουν ἀνωτέρας μορφώσεως, ἀδιαφόρως τῆς μελλοντικῆς αὐτῶν σταδιοδρομίας.

Ὡς δεύτερος λόγος τῆς μὴ ὁλοκληρώσεως τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης φέρεται, ὡς εἶπομεν ἤδη, ἡ ἑλλειψὶς καταλλήλου διδακτικοῦ προσωπικοῦ καὶ ἐργαστηρίων ἐπαρκῶς πεποικισμένων.

Ἀλλὰ πῶς ἦτο δυνατόν νὰ ὑπάρχῃ ἔτοιμον τὸ προσωπικὸν τοῦτο; Ἐφ' ὅσον δὲν εἰσάγεται καὶ παρ' ἡμῖν ὁ εἰς πάντα τὰ Πανεπιστήμια τοῦ κόσμου ὑφιστάμενος θεσμὸς τῶν ἀμειψίων ἐκτάκτων καθηγητῶν, καὶ ἔφ' ὅσον δὲν θεωρεῖται ὁ βαθμὸς τοῦ ἐκτάκτου ὡς ἀναγκαῖα βαθμὶς ἀκαδημαϊκῆς σταδιοδρομίας, δὲν θὰ ὑπάρξουν ποτὲ νέοι ἐπιστήμονες, δεδοκιμασμένοι καὶ ἀνεγνωρισμένοι ὑπὸ τῆς κοινῆς γνώμης, ὅχι μόνον ἵνα συντελέσουν εἰς τὴν ὁλοκληρώσιν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ἀλλ' οὕτε καὶ ἵνα ἀναπληρώσωσι τοὺς ὀπωσιμῶτα ἀποχωροῦντας ἐκ τοῦ μοναδικοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Τὸ τοιοῦτον ὅμως δὲν σημαίνει, ὅτι δὲν ὑπάρχουν παρ' ἡμῖν, καὶ σήμερον ἔτι, ἐπιστήμονες δυνάμενοι ἐπαξίως νὰ διδάξωσιν ὡς καθηγηταί, ἀλλὰ μόνον, ὅτι οὗτοι δὲν εἶναι γνωστοί, δὲν ἔχουν διακριθῇ καὶ δὲν

ἔχουν τὰ τυπικὰ ἀκαδημαϊκὰ προσόντα, ὑψηλοῦ καὶ ἐκτάκτου καθηγητοῦ, προσόντα, τὰ ὁποῖα πανταχοῦ τοῦ κόσμου προαπαιτοῦνται διὰ τὴν κατάληψιν τακτικῆς ἑδρας.

Εὐτυχῶς οἱ πλείστοι τῶν νέων μας ἐπιστημόνων εἶναι ἀριστα μορφωμένοι. Ἐσπούδασαν ἢ τοῦλάχιστον συνεπλήρωσαν τὰς σπουδὰς τῶν εἰς τὰ ἀριστα Πανεπιστήμια τῆς Ἑσπερίας, πολλοὶ αὐτῶν ἔχουσι μάλιστα διακριθῇ ἐν τῷ ἔξωτερικῷ, ἄλλοι ὑπερέβησαν καὶ ἐδίδαξαν ὡς ἐπιμεληταί, ὑψηλῆς ἢ ἐκτακτοῦ καθηγηταί ἐνταῦθα ἢ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τιμῆσαντες τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα.

Ἐκ τούτων θὰ ἡδύναντο αἰσικεῖται σχολαὶ νὰ προτείνωσι τοὺς καλλιτέρους πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐδρῶν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Θὰ διορίζοντο δ' οὗτοι προσωρινῶς μὲν ὡς ἐκτακτοὶ ἐμμισθοὶ καθηγηταί. Μετὰ εὐδόκιμον δὲ διδασκαλίαν ἐνὸς ἢ δύο ἐτῶν θὰ ἐμονιμοποιούντο ὡς τακτικοὶ καθηγηταί. Ἐν τῇ Βουλῇ ἐλέγχθη ὑπὸ τοῦ δουλεύοντος Λακωνίας κ. Ι. Λυμπεροπούλου, ὅτι ἐπειδὴ στερούμεθα νέων ἐπιστημόνων, δυνάμενων ἐπαξίως νὰ καταλάβωσι τὰς καθηγητικὰς ἑδρας τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καὶ ἰδίως τὰς τῶν θεωρητικῶν μαθημάτων τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς, θὰ ἔπρεπε πρὸ πάσης σκέψεως περὶ ὁλοκληρώσεως τοῦ Πανεπιστημίου ἐκείνου, ν' ἀπεστέλλοντο πρὸς μόρφωσιν νέοι εἰς τὸ Ἐξωτερικόν. Οὐχ' ἦττον φρονῶ, ὅτι καὶ ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος δὲν εἶναι ἀκριβής, διότι καὶ ὁ Τσιλιμπάρης καὶ ὁ Μιχαλακάς καὶ ὁ Κούμαρης διὰ τὴν Ἀνατομικὴν καὶ ὁ Κοτσαύτης διὰ τὴν Φυσιολογίαν καὶ ὁ Φωτᾶκης διὰ τὴν Παθολογικὴν Ἀνατομίαν καὶ οἱ Κυριαζίδης, Μουτούσης, Παπαμάρκου καὶ Χατζηδασυλείου διὰ τὴν Ὑγιεινὴν κλπ. κλπ. θὰ ἦσαν ἐπιστήμονες ἀριστα κατηχημένοι.

Ἄλλ' ἐπὶ τέλους καὶ ἐάν ἡ ἄμεσος συμπλήρωσις καθηγητικῆς τιμῆς ἔσται δὲν θὰ καθίστατο δυνατὴ δὲν θὰ ἡδύναντο τάχα ν' ἀποσπαθῇ καθηγητὴς τις τῶν ὁμοειδῶν πολλαπλῶν ἐδρῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν μονίμως, προσωρινῶς ἢ καὶ δι' ὀρισμένον χρονικὸν διάστημα κατ' ἔτος, εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης;

Ἀλλὰ καὶ ἡ φαινομενικὴ ἑλλειψὶς ἐργαστηριακῶν μέσων διδασκαλίας ἐν τῷ νέῳ Πανεπιστημίῳ δὲν ἀποτελεῖ ἀνυπερέβλητον κώλυμα εἰς τὴν ὁλοκληρώσιν αὐτοῦ. Διότι ἡ μὲν Νομικὴ Σχολὴ δὲν ἔχει

ἀνάγκην πολυδαπάνων ἐργαστηρίων, ἡ δὲ Ἱατρικὴ Σχολὴ δύναται ν' ἀνταποκριθῇ ἱκανοποιητικῶς πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς διδασκαλίας, χρησιμοποιοῦσα τὰ παντὸς εἶδους Θεραπευτήρια καὶ Ὑγειονομικὰ Ἰδρύματα τοῦ Δημοσίου, τοῦ Δήμου, ὡς καὶ τὰ τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου Θεσσαλονίκης, ἐπικουρούμενα ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Ἀΐθουσα Ἀνατομείου καὶ Παθολογικῆς Ἀνατομικῆς δὲν εἶναι τόσον δυσχερὲς ν' ἀνευρεθῇ, τὰ δὲ ἀναγκαζοῦντα παρὰσκευάσματα ὑπάρχουν ἐκεῖ ἀφθονότερα μάλιστα ἢ ἐν Ἀθήναις, ἀφοῦ καὶ τὰ Νοσοκομεῖα Θεσσαλονίκης καὶ περισσότερα εἶναι καὶ μεγαλύτερα τῶν τῶν Ἀθηνῶν. Μόνον ἡ Ἰδρυσις Φυσιολογείου θὰ ἡδύναντο νὰ προκαλέσῃ δυσχερείας τινάς, δυναμένας καὶ ταύτας κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦλάχιστον ν' ἀρθῶσι, διὰ τῆς ἀποστολῆς ἐκ τοῦ ἐν Ἀθήναις Φυσιολογείου ἢ Ἐργαστηρίου Φυσικῆς μηχανημάτων καὶ συσκευῶν. Ὑλικῶν μέσων ἄλλως τε δὲν στερεῖται τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης.

Ἐκ τῶν λεχθέντων καταφαίνεται, ὅτι οὐδεὶς βασικὸς λόγος ὑφίσταται κωλύων τὴν ὁλοκληρώσιν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ἐνῶ τούναντίον ὑφίστανται ἀμείωτοι οἱ λόγοι οἱ προκαλέσαντες τὴν Ἰδρυσιν αὐτοῦ.

Πλὴν τούτων ὅμως θὰ εἶχον νὰ προσθέσω καὶ τὰ ἐξῆς σοβαρώτατα ἐπιχειρήματα, συνηγοροῦντα ὑπὲρ τῆς ὁλοκληρώσεως τοῦ Πανεπιστημίου τούτου:

1ον. Ὁ καταμερισμὸς τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ φοιτητῶν εἰς δύο Πανεπιστήμια θὰ συνηπῆγετο, διὰ τὴν σπουδὴν τῆς ἱατρικῆς ἰδίως, τὸν ἀρτιώτερον αὐτὸν καταρτισμόν. Οἱ σπουδασταὶ θὰ ἡδύναντο νὰ ἐργασθῶσι καὶ ἀσκηθῶσι πραγματικῶς, ἐνῶ σήμερον ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν ὡς ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν δὲν παρέχονται αὐτοῖς ἐπαρκῶς τὰ μέσα ἐπιμελούς πρακτικῆς καὶ ἰδίᾳ κλινικῆς μορφώσεως. Καταβάλλεται οὐχ' ἦττον ἡ ὅλως ἀδικαιολόγητος προσπάθεια, ὅπως δι' αὐστηρῶν θεωρητικῶν ἐξετάσεων ἀντικατασταθῇ ἡ ἑλλειψὶς πρακτικῆς διδασκαλίας. Καὶ

2ον. Εἶναι εὐχερέστερον νὰ εἰσαχθῇ ὁ θεσμὸς τῶν ἐμμισθῶν ἐκτάκτων καθηγητῶν, ἐξ οὗ προσδοκῶ κατὰ μέγα μέρος τὴν ἀναγέννησιν τῶν Πανεπιστημιακῶν μας πραγματικῶν, δυνάμενων οὐσιωδῶς νὰ ἐπιδράσῃ καὶ ἐπὶ τῆς ὅλης Ἑθνικῆς μας

ζωῆς, εἰς τὸ δεύτερον Πανεπιστήμιον ἢ εἰς τὸ τῶν Ἀθηνῶν. Διότι τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης, στερούμενον ἐπὶ τοῦ παρόντος πολλῶν καθηγητῶν τῆς Νομικῆς καὶ παντελῶς καθηγητῶν τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς, δὲν θ' ἀντιδράσῃ μετὰ φανατισμοῦ καὶ μετ' ὀξύτητος ἐναντίον θεσμοῦ, ὅστις ὑφίσταται εἰς πάντα τὰ Πανεπιστήμια τῆς Εὐρώπης καὶ ὅστις παρουσιάζει τὸ ἐπιστημονικὸν φυτῶριον τῶν Πανεπιστημίων τούτων. Ὡς δὲ καὶ ἄλλοτε ἀνέπτυξα, δύναται τοῦ θεσμοῦ τούτου θὰ δύναται πᾶς ἀφοσιωμένος εἰς τὰς ἐρεῦνας καὶ τὰς ἐπιστήμης διδάκτωρ νὰ ἐλπίσῃ θαύμας, ὅτι θὰ κατορθώσῃ διὰ μόνης τῆς ἀξίας καὶ τῆς ἐπιμελείας του νὰ γίνῃ ἐν ἀρχῇ μὲν ὑψηλῆς, μετὰ τριετὴ δὲ ἡ ἐξαετὴ εὐδόκιμον διδασκαλίαν καὶ ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν ἐκτακτοῦ ἀμισθοῦ καθηγητῆς. Ὡς τοιοῦτος θὰ ἡδύναντο νὰ διδάξῃ, εἰδικευόμενος εἰς κλάδον τινὰ τῆς ἐπιστήμης του, καὶ νὰ ἐλπίζῃ, ὅτι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ τύχῃ ἐν τῷ ἑαυτοῦ πρὸς διδασκαλίαν ὀρισμένου τινὸς μαθήματος πρὸς συμπλήρωσιν τῆς διδασκαλίας τῶν φοιτητῶν, ὡς ἐμμισθὸς ἐνιεταλμένος ἐκτακτοῦ καθηγητῆς. Ἐν τέλει θὰ ἦτο δυνατόν βάσει τῆς ἐπιστημονικῆς αὐτοῦ σταδιοδρομίας νὰ ἐκλεγῇ τακτικὸς καθηγητὴς πρὸς κατάλυσιν κενουμένης ἢ ἰδρυομένης ἑδρας.

Ἀτυχῶς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν ὁ θεσμὸς τῶν ἐκτάκτων ἀμειψίων καθηγητῶν εὗρισκε μέγχι πρὸς τὰς σιδηρὰς πύλας αὐτοῦ ἐρημικῶς κλειστάς. Καὶ οὕτω θὰ ἐξακολουθήσῃ ἄφ' ἐνὸς μὲν, φαινομενικῶς τοῦλάχιστον, νὰ μὴ ὑπάρχουν νέοι ἐπιστήμονες ἀξιοὶ καθηγητικῆς ἑδρας, ἄφ' ἑτέρου δὲ νὰ διενεργηθῇ ἡ ἐκλογὴ νέων καθηγητῶν, ἄνευ τῆς ἀναγκαίας προϋποθέσεως ἀκαδημαϊκῆς σταδιοδρομίας, μεταξὺ τῶν διαθετότων τοὺς ἰσχυροτέρους προσωπικοὺς ἢ κομματικοὺς φίλους.

Κατ' ἐμὲ ἡ ἐξουδετέρωσις τῶν παλαιῶν ἀμαρτωλῶν ἔξενον καὶ ἡ διὰ τοῦ καταμερισμοῦ ἀρτιωτέρας μόρφωσις τῶν σπουδαστῶν εἶναι ἀποχρόντες λόγοι, δι' οὓς δέον νὰ ὁλοκληρωθῇ τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἐάν ἔτι δὲν ὑφίσταντο σήμερον οἱ ἀρχικὸς ἐπιβαλόντες τὴν Ἰδρυσιν αὐτοῦ λόγοι.

ΑΝΤ. ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΣ

Η ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

Τοῦ τ. Προϋπουργοῦ κ. ΑΛΕΞ. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Α'.

Ἐάν ὁ 10' αἰὼν ὑπῆρξεν ὁ αἰὼν τῆς ἐλευθερίας τῶν ἐθνότητων, τῆς πραγματικῆς τῆς ἐθνικιστικῆς ἀρχῆς, ὁ 11' αἰὼν θὰ εἴνε ἀσφαλὲς ὁ αἰὼν τοῦ δημοκρατικοῦ συναπισμοῦ τῶν λαῶν. Ἡ περίοδος τοῦ ἐθνικιστικοῦ χωρισμοῦ ἔληξε μὲ τὸν παγκόσμιον πόλεμον καὶ τὰς περὶ εἰρήνης συνθήκας. Μὲ τὴν σύστασιν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἀνοίγει ἡ νέα περίοδος. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς ἐνδιαφέρουσαι ἰδίως διὰ τὴν Βαλκανικὴν ἦσαν αἱ ἐργασίαι τοῦ τελευταίου διεθνoῦς Συνεδρίου τῆς Εἰρήνης πού συνεκροτήθη εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ἐνα ἀπὸ τὰ θέματα τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου τῆς Εἰρήνης ἦτο τὸ περὶ Ὀμοσπονδίας τῶν λαῶν. Κατὰ τὴν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου συζήτησιν ἀνεγνωρίσθη, ὅτι οὗτε ἡ Κ.Τ.Ε., ὅπως εἶναι ὁργανωμένη, ἀσφαλίζει, ὅσον θὰ ἔπρεπε τὴν εἰρήνην, οὕτε, κατὰ περισσώτερον λόγον, τὸ Σύμφωνον τῶν Παρισίων. Ἰκανοποιητικὴν ἀσφάλειαν θὰ ἦτο δυνατόν μόνον νὰ παράσχουν στενότεροι δεσμοὶ τῶν λαῶν μεταξὺ τῶν, ἑνας παγκόσμιος δημοκρατικὸς συναπισμὸς καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν ἐπιβάλλεται νὰ ἐξελεχθῇ ἡ Κ.Τ.Ε. μόνη ἐνδεδεμένη νὰ ἐκπληρώσῃ αὐτὸν τὸν σκοπόν. Ἀλλ' ἐφόσον ἡ πραγματοποιήσις αὐτοῦ τοῦ ἰδανικοῦ δὲν φαίνεται νὰ εἶναι δυνατὴ εἰς τὸ προσεχές μέλλον, λόγῳ τῆς μεγάλης δυσκολίας πού παρουσιάζει ἡ συμφωνία δι' ἑνα τοιοῦτον στενότερον σύνδεσμον καὶ λόγῳ τῆς μὴ συμμετοχῆς εἰς τὴν Κ.Τ.Ε. Κρατῶν, ὅπως αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἡ Ρωσσία, ἐπιβάλλεται νὰ ἐπιδιωχθῇ ὁ σχηματισμὸς τοιούτων στενωτέρων συνασπισμῶν κατὰ μικρότερα γεωγραφικὰ συγκροτήματα, κατὰ περιφέρειας, περιλαμβανομένης συναφῆς Κράτης.

ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο τὸ Συνέδριον τῆς Εἰρήνης ἐκνήρυξε ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως — οικονομικῆς καὶ πολιτικῆς — τῶν Κρατῶν τῆς Εὐρώπης καὶ ὑπὲρ τῆς Βαλκανικῆς Ὀμοσπονδίας. Οἱ σχετικῶς περαιομένης ἐκτάσεως συνασπισμοὶ αὗτοι ὅχι μόνον δὲν πρέπει, κατὰ τὰς ἀντιλήψεις τοῦ Συνεδρίου τῆς Εἰρήνης, νὰ ἐξασθενίσουν τὴν Κ.Τ.Ε., ἀλλὰ τούναντίον νὰ ὁργανωθῶν ἐντὸς τοῦ πλαισίου καὶ νὰ ἀποδῶσιν εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς διὰ τῆς αὐτῆς ἑνώσεως τῆς δικαιοδοσίας τῆς καὶ τῆς εἰσόδου εἰς αὐτὴν τῶν ἐκτὸς αὐτῆς ἐθνοκομμένων Κρατῶν. Εἰδικότερον ἡ ἑνώσις τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν ἐπιβάλλεται νὰ μὴ ἔχῃ καθόλου ἀντικαταστάσιν τῶν ἀποτιρωσικῶν χαρακτήρα, τούναντίον νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὸ νὰ διευκολύνῃ καὶ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς καὶ τὴν Ρωσσίαν, ὅπως εἰσέλθουν εἰς τὴν Κ.Τ.Ε. Καθ' ὅμοιον τρόπον ἡ Βαλκανικὴ Ὀμοσπονδία πρέπει ὅχι μόνον νὰ μὴ ἔχῃ σκοπὸν νὰ καταστήσῃ περιττὴν τὴν ἑνωσιν τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν, ἀλλὰ νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὸ νὰ προλαβῇ τὸν σχηματισμὸν αὐτῆς.

Μὲ ἄλλους λόγους τὸ Διεθνὲς Συνέδριον τῆς Εἰρήνης, δηλαδὴ ὁ ὁργανισμὸς πού ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς εἰλικρινεστέρους

εἰρημιστὰς καὶ ὁ ὁποῖος ἠγωνίσθη ἐπὶ δεκαετηρίδας μὲ ἀνώτερον φανατισμόν, ἀξίον τῆς ὑψηλῆς ἰδέας, διὰ τὴν σύστασιν τῆς Κ.Τ.Ε., μετὰ τὴν πεῖραν πού ἀπεκτήθη ἀπὸ τὴν λειτουργίαν τῆς, ἀναγνωρίζει, ὅτι διὰ νὰ εἶναι πλήρης ἡ ὁργάνωσις τῆς Εἰρήνης, ἀπαιτεῖται νὰ ἐφαρμοσθῇ, τρόπον τινά, ἡ ἐξ ἐπαγωγῆς μέθοδος. Ἡ Κ.Τ.Ε. ἀποτελεῖ τὴν γενικὴν ἀρχήν. Ἐκινήσαμεν ἀπ' αὐτὴν διὰ νὰ περιλάβωμεν ὅλα τὰ μέρη τοῦ συνόλου. Τὸ ἐγχείρημα δὲν ἐπέτυχεν ἔως τώρα, ὅσον θὰ ἦτο ἀναγκαῖον διὰ τὸν ἐπιδοκίμενον σκοπόν. Τώρα ἐπιβάλλεται νὰ ἐπιχειρήσωμεν πληρεστέραν καὶ στερεωτέραν ὁργάνωσιν τῆς Εἰρήνης ἀπὸ τὰ μέρη, ὅπου ὑπάρχουν καὶ αἱ παλαιότεραι ἐστίαι τῶν διεθνῶν συγκρούσεων. Ἐκεῖ θὰ τεθοῦν τὰ ἀσφαλῆ θεμέλια διὰ τὴν παγκόσμιον ὁργάνωσιν. Εἶναι ὁ συλλογισμὸς πού ἀπετέλεσε τὴν βάσιν τῶν ἀσέψεων τοῦ κ. Goudenhove-Kalergi τοῦ ἐμπνευσμένου κήρυκος τῆς Πανευρώπης, τῆς ἰδέας τὴν ὁποῖαν υιοθέτησε πλεόν, μεταξὺ ἄλλων, ἐπισήμως ὅχι κανεὶς δευτερεύων, ἀλλ' ὁ Ἀριστείδης Μπριάν, ὁ φωτισμένος πολιτικὸς τῆς Γαλλίας, δηλ. αὐτὴ ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις.

Ἀλλ' ὅς ἔλθωμεν εἰς τὴν Βαλκανικὴν Ὀμοσπονδίαν ἢ Ἐνωσιν. Δὲν εἶναι ἡ σκέψις ὑπερβολικὰ παρτολμός; Ἡ ἰδέα δὲν εἶναι νέα. Ὁ Ρίχτς εἶχε συλλάβει τὸ σχέδιον τῆς καταλύσεως τοῦ μοναρχισμοῦ εἰς τὴν Τουρκίαν μετὰ τὴν συνεργασίαν ὁλῶν τῶν λαῶν τῆς Αὐτοκρατορίας, ἡ ὁποία δὲν ἐπετεύχθη. Βραδύτερον, ὁσάκις ἐπετεύχθη συνασπισμὸς χριστιανικῶν λαῶν τῆς Βαλκανικῆς δι' ὀρισμένους σκοποὺς, δὲν ἦτο μακρὰς διαρκείας. Ἡ γειτονία ἔχει γεννήσει ἀντιθέσεις, ἐπρόκαλεσε συγκρούσεις, μίσση. Πῶς θὰ ἦτο δυνατόν νὰ παραμεινοῦν αἱ ἀντιθέτοι ἐθνικαὶ βλέψεις; Δὲν ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ἐκτραποῦν εἰς τὴν πρῶτην συνάντησιν; Πῶς θὰ ἦτο δυνατόν τὴν δυναμίσιν, πού ἐχαρακτήριζε κατὰ τὸ ἀμεσιστὴν, πού ἐχαρακτήριζε τὸν Βαλκανικῶν λαῶν, νὰ ἀντικαταστήσῃ ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη;

Μήπως τοῦλάχιστον ἡ γειτονία ἔχει συντελέσει νὰ δημιουργηθῇ γλωσσικὴ σύγκρουσις ταυτίτη, ὥστε νὰ διευκολύνῃ τὴν ἐπικοινωνίαν τῶν λαῶν;

Αἱ δυσκολαὶ αὗται ὑπάρχουν, ἀλλὰ δὲν εἶναι τόσον ἀνυπερέβλητοι, ὅσον ἐκ πρώτης ὁφθαλμοφανείας εἰσέρχονται. Αἱ ἀντιθέτοι ἐθνικαὶ βλέψεις, ἐφόσον ὑπάρχουν εἶναι ἀσθενέστεραι παρ' ὅτι ἦσαν συγκρίτως ἀσθενέστεραι παρ' ὅτι ἦσαν συγκρίτως ἀσθενέστεραι παρ' ὅτι ἦσαν εἰς τὸ παρελθὸν ἀπὸ τῆς συστάσεως τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν, ὅποτε ὤθηον αὐτὰ τὸ ἐν ἐναντίον τοῦ ἄλλου εἰς ἑνα ἐξοντωτικὸν ἀνταγωνισμόν. Ἡ μεγαλύτερη ἀντίθεσις, ἡ τῶν χριστιανικῶν λαῶν πρὸς τὴν Τουρκίαν δὲν ὑφίσταται πλέον. Ἰπάρχουν καὶ σήμερον διαφοραὶ μεταξὺ τῶν, ἀλλ' αὗται δὲν ἔχουν καμμίαν σχεσίαν μὲ ἀντιθέτους ἐθνικὰς βλέψεις. Ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν πληθυσμῶν ἔθεσε τέρμα εἰς ὁλοσήμερον ἀντιθέσεις σχετικῶς μὲ τὴν Ἑλληνικὴν Μακεδονίαν. Ἐάν ὑπάρχουν σήμερον διαφοραὶ ὡς πρὸς αὐτήν, εἶναι οἰκονομικῆς ἢ συγκοινωνιακῆς φύσεως, πού δύνανται μὲ δόλῃ καλὴν θέ-

λυσιν να λυθούν εύκολως. Μεγαλύτεραν σοβαρότητα έχουν αι αντιθέσεις που υπάρχουν μεταξύ Βουλγαρίας και Σερβίας ή και μεταξύ Βουλγαρίας και Ρουμανίας, αλλά και αυτές και οιαδήποτε άλλαι δέν και τοιαύτης φύσεως, ώστε να κατασυν έντελώς ανέφικτον την ιδέαν της Ένωσεως. Κον' μάλιστα διά τούς εξής λόγους:

Α) Διότι αι διαφοραι αυτές θα λυθούν εύκολότερα διά της φιλικής συνεννόησης, διά της Ένωσεως, παρά διά της βίας. Όταν τά Βαλκανικά Κράτη δέν θα είναι τόσον χωριστά τό έν από τό άλλο, όταν θα αποτελούν μέλη ενός ευρύτερου οργανικού συνόλου, όταν καλλιεργηθή τό συναίσθημα της αλληλεγγύης και ανάπτυχθῇ μία Βαλκανική δημοσία γνώμη, αι διαφοραι αυτές θα εύρεθῇ τρόπος να αρθούν είτε δι' ικανοποιητικού καθορισμού της προστασίας των μειονοτήτων είτε άλλως.

Δι' αυτό από τας Βαλκανικάς διασκέψεις, των οποίων την οργανώσιν υπεφάρσιν να διευκολύνῃ τό τελευταίον Διεθνές Συνέδριον της Ειρήνης, αναθέσαν εις τό Διεθνές γραφείον της Ειρήνης, την επί τουτφ σύγκλησιν της πρώτης Βαλκανικής Διασκέψεως, όχι μόνον θά αποκλεισθῇ εκτός αντιθέτου όμοφώνου ειδικής συμφωνίας—οιαδήποτε συζήτησης, αποβλέπουσα εις την μεταβολήν του έδαφικού καθεστώτος—τό αντίθετον θά έμπαταίωνε κάθε έδαν συνεννόησης, αλλά και κατά την πρώτην ή τας πρώτας διασκέψεις θά έπρεπε να αποκλεισθούν τά θέματα, τά οποία είναι εκ των προτέρων βέβαιον ότι θα προσεκάλλουν άγερύρωτον διάσπασιν. Ας άρθεθούν τά θέματα αυτά διά τας μεταγενεστέρως διασκέψεις όποτε πλέον θα έχη παρασκευασθῇ τό έδαφος διά φιλικάς συνεννοήσεις.

Β) Διότι ένῳ αι Έθνικαι ή πολιτικαι αντιθέσεις ή διαφοραι δέν είναι τόσον μεγάλαι, ή ανάγκη της συνεννόησης και της συνεργασίας είναι επιτακτική και καθίσταται περισσότερο επιτακτική από ήμεις εις ήμεραν. Την ζωήν των Βαλκανικών λαών πιέζει ό κίνδυνος του πολέμου και συντελεί να μεγεθύνῃ τά υπάρχουσας διαφορας και να αυξάνῃ ή να διατηρῇ τας πολεμικάς διατάνας εις ύψος που πιέζει σημαντικά αυτούς τούς λαούς. Διά τά ζητήματα των τά διεθνή, οικονομικά ή πολιτικά είναι υποχρεωμένοι να έπιζητούν την εύνοιαν των Μεγάλων Δυνάμεων. Η διεθνής των θέσις είναι πάντως μειονεκτική. Η έννοσις των θά τούς προσέδιδε μεγαλύτερον κύρος και επιρροήν και θά τούς απήλασεν από τας αντίζηλεις των ισχυρών. Και είναι άπτορον πώς αι Ιταλικαι έφημερίδες έγκυτάσθησαν ότι ή Βαλκανική Ένωσις θά απέτλει θρίαμβον της Γαλλικής έπιρροής με ζήμιαν της Ιταλικής, ένῳ είναι βέβαιον, ότι θά απέδλεπε, πλην άλλων, να απαλλάξῃ τά Βαλκανικά Κράτη από την εξαιρετικήν έπιρροήν της μιας ή της άλλης Μεγάλης Δυνάμεως, ώστε να παύσουν από του να αποτελούν έδαφος κατάλληλον διά τας αντίζηλίας και τόν ανταγωνισμόν των Μεγάλων Δυνάμεων, να χειραφετηθούν και να συμβάλουν εις την Ένωσιν της Ευρώπης και την παγίωσιν της ειρήνης γενικώτερον.

(Η συνέχεια εις σελ. 39)

Η ΗΠΕΙΡΟΣ ΥΠΟ ΔΕΝΔΡΟΚΟΜΙΚΗΝ ΕΠΟΨΙΝ

Τού γερουσιαστού κ. ΣΠ. ΧΑΣΙΩΤΗ

Εις τα όπωροπωλεία των Άθηνών πωλούνται την εποχήν αυτήν μήνα Καλλιφρονίας προς 26 — 30 δραχμ. κατ' όκάν. Δαμάσκηνα ξηρά Σερβίας προς 40 δραχμ. την όκάν. Πορτοκάλια Γιάφρας προς 3 δραχμ. τό ένα. Ούτω μετά των άλλων τροφίμων, σιτηρών, όσπρίων, κρεάτων, τυρών, βουτύρων, λίπους, αυγών και λαχανικών άκόμη, διά τά οποία συνολικώς πληρώνομεν κατ' έτος εις τό έξωτερικόν διά την προμήθειαν αυτών πέντε περίπου δισεκατομμύρια δραχμών, ως φρόνον τρόπον τινα κουταμάρας, πληρώνομεν όχι όλίγα εκατομμύρια και διά τά φρούτα άκόμη. Και έν τούτοις ή χώρα μας έχει τας πλέον ευνοϊκάς συνθήκας υπό έποψιν εδάφους και κλίματος διά την παραγωγήν αυτών, εις όσιν θά ήθέλομεν άρθορίαν, όχι μόνον διά ανάγκας της καταναλώσεως εις τον τόπον, αλλά διά πολλά είδη εξ αυτών, και διά σπουδαιότατον εξαγωγικόν έμπορίον εξ εκατοντάδων πολλών εκατομμυρίων δραχμών ετησίως, από καρύδια λ.χ. αμύγδαλα, λεπτοκάρυα, έσπεριδοειδεις καρπούς, ξηρά δαμάσκηνα, σύκα, μήλα, σταφύλια κ.λ.π.

Η Έλλάς, αν στερηται εκτεταμένων πεδιάδων διά την παραγωγήν άρθόνων σιτηρών, οίας κέκτηται ή Ρουμανία, ή Βουλγαρία κλπ. έχει όμως εις τας άπεράντους όρεινάς αυτής εκτάσεις εις πλείστα μέτρα γαίας υπό έποψιν γεωλογικής καταγωγής προσφορωτάτας διά την εύδοκίμην παντοίων ειδών φρούτων, τά οποία, τόσον λόγω των συστατικών του εδάφους όσον και του ευνοϊκού κλίματος της χώρας μας αποκτούν γευσιν και άρωμα εξαιρετικής ποιότητας. Ευρύτατον

δέ είναι εισέτι παρ' ήμιν τό στάδιον της παραγωγής των πολυτίμων έσπεριδοειδών καρπών εις όλα σχεδόν τά άπέραντα παρτάλια μας, δυναμένων ν' αποτελέσωσι σημαντικωτάτην πηγήν πλούτου κατά τό παράδειγμα της γείτονός μας Ιταλίας και δι' των νέων αυτής επαρχιών, Σικελίας κλπ., αι όποιαι δέν είναι περισσότερον της Έλλάδος υπό της φύσεως διά τούτην παραγωγήν ευνοημένα. Μεταξύ δέ των περιφερειών, όσαι θά ήδύναντο παρ' ήμιν να εύρίσκωνται πράγματι εις την πρώτην γραμμήν ως προς την εύδοκίμην της παραγωγής των παντοίων ειδών φρούτων, τόσον υπό ποσοτικήν, όσον και υπό ποιοτικήν έποψιν, είναι αναμφισβητώως και ή Ηπειρος. Εις πλείστα τῶντι των διαμερισμάτων αυτής, ως δύναται τις να κρίνῃ εύχερως εκ των σποράδην έν αυταίς παραγομένων σήμεραν εκλεκτής ποιότητος φρούτων, εις ουχί σημαντικάς δυστυχώς μέχρι τουδε ποσότητας, ή όπωροφόρος δενδροκομία και μετ' αυτής ή ελαιοκομία και ή χάριν της παραγωγής της μετάξης μορεοφυτεία επαρκώς επεκτεινόμεναι όχι μόνον θά έσωζον τό σήμεραν πτωχόν τουτο της Έλλάδος τμήμα από την άπειλούσαν αυτό έσχάτην δυστυχίαν και ερήμωσιν, ένεκα της έν αυτῇ μεγάλης οικονομικής ανεπαρκείας, αλλά και θά ήδύναντο να καταστήσουν αυτήν μίαν των πλουσιωτέρων περιφερειών της χώρας μας.

Ιδία τά όρεινά διαμερίσματα των Τσουμέρκων, του Ζαγορίου, του Μαλακασίου, του Παγωνίου, της Κονίτης ως και εις πολλά μέρη της Τσαμουργιάς, χάρις εις την ύπαρξιν πολλοχού εδαφών σχιστο-

λιθικής και ψαμμολιθικής προελεύσεως, είναι τόποι εξόχως προνομισχοι διά την παραγωγήν άρθορίας παντός είδους εκλεκτών φρούτων, των οποίων την μεταφοράν θά διευκολύνῃ επαρκώς έν τῶ μέλλοντι ή άρξαμένη εις μεγάλην ήδη κλίμακα όδοποιία, έφ' όσον έννοείται πρόκειται ως έλπίζομεν να συμπληρωθῇ έν τῶ μεταξύ και τό δικτυον των επαρχιακών όδών, απαραίτητων, ίνα καταστώσι διά της μεταφοράς άρθόνων προϊόντων γόνιμοι αι υπό κατασκευήν έν Ηπειρώ κεντρικαι άρτηρίαι των έθνικών όδών. Και ένῳ άρ' ενός τά έσωτερικά της Ηπείρου μέρη θά παράγουν άρθορίαν φρούτων εκ των εξόχως εύδοκιμούντων εις τά όρεινά μέρη άρ' έτέρου αι των παρταλίων εύφορώταται ζώναι θά ήδύναντο να έφοδιάζωσι τας έσωτερικάς και τας έξωτερικάς αγοράς διά πολύ άφθονοτέρων ή σήμεραν ποσών ελαίου, ελαίων, σύκων ξηρών και παντός είδους έσπεριδοειδών καρπών, των οποίων ή γνωστή μὲν διά την εκλεκτήν αυτών ποιότητα, αλλά περιορισμένη σχετικώς μέχρι τουδε παραγωγή θά ήδύναντο εύχερως να πολλαπλασιασθῇ. Κανέν λ. χ. μέρος της Έλλάδος δέν παράγει τόσαν εκλεκτά πορτοκάλια, όσον ή Άρτα, της οποίας και τά ξηρά σύκα δέν διαφέρουν σχεδόν από τά περίφημα σύκα του Αϊδινίου, της Μικράς Ασίας, ουδέ τόσον εκλεκτά κίτρα, όσον τά περιώνυμα κίτρα της Πάργας, τά όποια από αίωνων ήδη απέτελουν σημαντικόν έξωτερικόν έμπορίον αγοραζόμενα κυρίως υπό των άπανταχού Ισραηλιτών διά θρησκευτικήν χοήσιν. Εις τά ανατολικά ιδία χωρία του Ζαγορίου παράγονται και σήμεραν άκόμη, εις άσημάντους όμως δυστυχώς ποσότητας, μήλα ώραια, εύχυμα, άρωματώδη, μεγάλα και εύδιατήρητα, πολύ άνωτέρας ποιότητας από τά πωλούμενα έν Αθήναις Αμερικανικά κατά την εποχήν ταύτην προς 25 και προς 30 δραχμ. κατ' όκάν. Αλλά και τά λεπτοκάρυα και τά κάρυα του Ζαγορίου εις οιαδήποτε παγκόσμιον εκθεσιν θά διεξεδίκουν αναμφισβητήτως τά πρώτα βραβεία.

Δυστυχώς όμως ή μέχρι τουδε παραγωγή των ως άνω πολυτίμων καρπών, έν εξαιρέσωμεν τά προϊόντα της ελαίας της Προβέλης και της Τσαμουργιάς, ή όποια καιτοι

ακαλλιέργητος και ακάδευτος αποδίδει πρόσδοτον 30—70 εκατομμυρίων δραχμών και της οποίας ή παραγωγή θά ήδύναντο τό μὲν δι' επεκτάσεως τῶς φυτεύσεως αυτών και του έμβολιασμού πλήθους αγριελαιών, τό δέ διά της επιμελεστέρας αυτών καλλιέργειας τουλάχιστον να διπλασιασθῇ, όλων συλλήβδην των άλλων προϊόντων της δενδροκομίας ή πρόσδοτος δέν υπερβαίνει συνολικώς τά 10 εκατομμύρια δρχ. ετησίως μέχρι τουδε. Ένῳ ήδύναντο ή παραγωγή αυτών να φθάσῃ και να υπερβῇ κατ' αξίαν τά 100 εκατομμύρια δραχμών ετησίως έν και εις τό εκατοστόν άκόμη της όλης εκτάσεως της κατορθωμένης ή Ηπείρος να επεκτείνῃ την φύτευσιν των προϊόντων αυτών εν αυτῇ εύδοκιμούντων προσδοφόρων αυτών δένδρων. Έστω λ. χ. μία κατά τό παρόν επέκτασις αυτών επί 50—60 μόνον χιλιάδων στρεμμάτων καταλλήλως εκλεγομένων προς τον σκοπόν τουτον εις τά προσφορώτερα διά τούτην εκμετάλλευσιν μέρη της Ηπείρου. Έάν δέ μετά τινα χρόνον ήθελε φθάσῃ βαθμύδην ή φύτευσις και ή καλλιέργεια των όπωροφόρων δένδρων και της μορέας τας 100 χιλιάδας στρεμμάτων, τότε ή πρόσδοτος αυτών πλην της ελαίας δέν θά είνε μικροτέρα των 150 μέχρι 200 εκατομμυρίων δραχμών ετησίως. Αλλά μία τοιαύτη χρησιμοποίησις μέρους του Ηπειρωτικού εδάφους απαιτεί, όπως και δι' όλας γενικώς τας επαρχίας της Έλλάδος, πολλές προϋποθέσεις και ιδίως την λήψιν των εξής κυριωτάτων μέτρων.

1) Διάδοσιν των δενδροκομικών γνώσεων ανά τά χωρία και σχετικήν προπαγάνδαν όχι μόνον υπό περιοδεύόντων γεωπόνων, αλλά και υπό πάντων των δημοδιδασκάλων καταλλήλως προς τον σκοπόν τουτον παρασκευαζόμενων.

2) Τόρυσιν 5—6 τουλάχιστον κατά τό παρόν άγροκηπίων, εκ 30 έως 40 έστω στρέμματα έκάστου, εις κεντρικά και κατάλληλα ποτιστικά μέρη, ως λ. χ. εις την Ιεράν μονήν Βουτσάς παρὰ τό Γρεβενίτι του Ζαγορίου, εις τό Τσεπέλοβον, εις τά Δολιανά, εις την Φιλιπιάδα, εις μέρος τι της περιφερείας Κονίτης καθώς και της Τσαμουργιάς ή ειπουν αλλαχού. Εις έκαστον εκ των άγροκηπίων τουτων θά καλλιεργώνται, επί 20 περίπου στρεμμάτων, φυτώρια παντοίων όπωροφό-

ρων δένδρων, ίνα παράγονται και πωλώνται εις ελάχιστην τιμήν τουλάχιστον 25 χιλ. δενδρουλλίων έμβολιασμένων από έκαστον άγροκηπίον, συνολικώς δέ 150 χιλιάδας ετησίως, πλην άλλων 30—40 χιλιάδων, τά όποια δύναται να παράγουν τά έν Ιωαννίνους υπάρχοντα σήμεραν δύο φυτώρια, τά όποια είναι βεβαίως ανεπαρκή διά τον άνωτέρω σκοπόν. Κατ' απομίμην των κρατικών φυτωρίων, αναπτυσσομένων διά καταλλήλου ενεργείας της ζητήσεως δένδρων, θά ιδρύονται φυτώρια και υπό των γεωργικών οργανώσεων (επιμελητηρίων, συνεταιρισμών, συνδέσμων κοινοτήτων κλπ.). Έντός των άγροκηπίων αυτών, όπου πρέπει να εγκαθίστανται και επισταθμιαί εκλεκτών άρρένων ζώων, επιβητόρων ίππων, ταύρων, όνων, κάπρων εκλεκτής γενεάς, μικροί πρότυποι όρνιθίνες, μελισσώνες, μικρά χοιροστάσια, σηροτροφεία, πειραματικά άγροί διά την χορήσιν χημικών λιπασμάτων και νέων σπόρων, αποθήκαι νέων εργαλείων, έντομοκτόνων φαρμάκων κλπ. θά εξασκάωνται κατ' έτος 10 τουλάχιστον νεαροί εργάται χωρικοί εις έκαστον άγροκηπίον επί ήμερομισθίω εργαζόμενοι και αντικαθιστάμενοι άνα πάσαν διετίαν, αποστελλόμενοι δέ από τά διάφορα χωρία τη φροντίδι των γεωργικών επιμελητηρίων και των γεωργικών συνεταιρισμών, ίνα επιστρέφοντες εις τά χωρία των εργαζώνται εις τά πατριικά των κτήματα όποδειγματικώς εις πάντα μὲν τά γεωργικά και κτηνοτροφικά έργα, έν οίς και εις τον πολλαπλασιασμόν της φυτεύσεως, του έμβολιασμού και της μεθοδικής καλλιέργειας των όπωροφόρων δένδρων κλπ. Των άγροκηπίων τουτων ή άμεσος από τουδε ίδρυσεως θά ήδύναντο ν' ανατεθῇ μετ' αναλόγου χρηματικής επιχορηγήσεως του Κράτους εις τά Γεωργικά επιμελητήρια, προς τούτους άκριβώς σκοπούς συσταθέντα.

3) Ν' αναλαμβάνουν την πρωτοβουλίαν της επεκτάσεως των δενδροφυτεύσεων εις τά χωρία, εις όρισμένας και καταλλήλως εκλεγόμενας τοποθεσίας, (εις τας οποίας και θ' απαγορευόηται απολύτως πάσα βασική ζώνη), συνεταιρισμοί γεωργικοί ή και σύλλογοι φιλοδένδρων, ίνα προβαίνουν εις την φύτευσιν δένδρων όμαδικώς οι γ' οι

κοι πολλοί δηλ. συγχρόνως και κατά συνέχειαν εις τὸ ἴδιον μέρος και οὐχὶ ὀλίγον μόνον και σποράδην, ὁπότε δὲν θὰ ὑπάρχῃ βεβαίως καμμία τότε διὰ ταῦτα ἀσφάλεια, ἀλλ' οὔτε και θὰ γίνεται ἐμπόριον ὁπωρὸν ἐκεῖ, ὅπου θὰ παράγονται ποσὰ ἀσήμαντα δι' ἐμπορικάς ἐπιχειρήσεις.

4) Νὰ ὑποστηρίζονται διὰ μακροπρόθεσμον δανείων ὑπὸ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ἐπὶ ὑποθήκῃ τῶν φυτευομένων κτημάτων των και μὲ συνεταιρικὴν ἀλληλεγγύην οἱ ἀποφασίζοντες νὰ φυτεύουν δένδρα κτηματῖαι ἐπὶ συνεχῶν πάντοτε ἐκτάσεων, περιφρασσομένων δι' ἐνὸς γενικοῦ φράκτου ἐκ σύρματος, τῇ φροντίδι και διὰ δαπάναις αὐτῶν τούτων τῶν γεωργικῶν συνεταιρισμῶν ἐκ τοῦ κοινοῦ συνεταιρικοῦ ταμεῖου. Διότι ἡ χωριστὴ περιφραγξὶς ἐνὸς ἐκαστοῦ κτήματος εἶναι πολὺ δαπανηρά.

5) Νὰ παγιωθῇ τέλος ἡ ἀγροτικὴ ἀσφάλεια εἰς τὰς κτηματικές περιφερείας διὰ τῆς αὐστηρᾶς ἐφαρμογῆς τοῦ τελευταίου νόμου περὶ ἀγροφυλακῆς, ὁ ὁποῖος, τῇ εἰσηγήσει ἡμῶν θ' ἀρχίσῃ ἐν Ἡπείρῳ ἐφαρμοζόμενος ἐφέτος δοκιμαστικῶς κατὰ πρόωτον εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ Εἰρηνοδικείου Μπάγας τοῦ Ζαγορίου. Ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως ἵνα διορίζονται μετ' αὐστηρὰν ἐκλογὴν ἐντιμοὶ, ἀμερόληπτοι και δραστήριοι ἀγρονόμοι, ὡς και κατὰλληλοι πταιματοδίκαι. Οἱ δὲ κτηματῖαι εἰς τὰ χωρία πρέπει νὰ προσέχουν νὰ ἐκλέγουν πρόσωπα ἀπολαμβάνοντα τῆς γενικῆς ἐκτιμήσεως και ἐμπιστοσύνης διὰ τὴν συγκρότησιν εἰς ἐκαστον χωρίον τῶν ἀγροτικῶν συμβουλίων, τὰ ὁποῖα πρόκειται κατὰ τὸν νέον νόμον νὰ διορίζουν και νὰ ἐποπτεύουν τοὺς ἀγροφύλακας, νὰ δρίζουν τὰς ἀπαγορεύσεις βοσκῶν εἰς ὁρισμένας τοποθεσίας κτλ.

Διότι ἄνευ τελείας ἀγροτικῆς ἀσφαλείας εἶναι περιττὸν νὰ γίνεται λόγος περὶ σοβαρᾶς ἀναπτύξεως τῆς δεινδροκομίας παρ' ἡμῶν ἢ οἰασδήποτε ἄλλης ἀξίας λόγον προόδου εἰς πάντας ἐν γένει τοὺς κλάδους τῆς γεωργίας, ἐκτός, ἐὰν πρόκειται ν' ἀποτελῇ ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἀντικείμενον φιλολογίας.

ΣΥΝΤΡ. ΧΑΣΙΩΤΗΣ

Γερουσιαστής, πρῶτον καθηγητῆς και διευθυντῆς τῆς Ἀνωτάτης Γεωπονικῆς Σχολῆς καὶ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΒΡΥΖΑΚΗΣ

Μετὰ μακρὰν και ἐπίμονον πλήρως ἐθνικῆς δράσεως σταδιοδρομίαν ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Δεκεμβρίου 1929 ὁ ἐπὶ πενήνταετία Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Συλλόγου πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων Ἀθανάσιος Βρυζάκης, θαυμάστα και ἀνεξάντλητα ἀφίσας ἔχνη τῆς δράσεως και ἐπιδράσεως αὐτοῦ ἐν τῇ Μακεδονικῇ ἀγῶνι.

Καθ' ὅλην τὴν μακρὰν σταδιοδρομίαν του ἐν τῇ Συλλόγῳ τούτῳ, ὅστις κύριον σκοπὸν εἶχεν τὴν διασποράν και ἐπικράτησιν τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων και τῆς ἐθνικῆς παιδείας εἰς τὰ μεγάλα τμήματα τοῦ ὑποδοῦλου μέχρι τῆς χθρῆς Ἑλληνισμοῦ, ὁ Ἀθανάσιος Βρυζάκης λόγῳ τῆς θαθείας γνώσεως τῶν Ἑθνικῶν και δὴ τῶν Μακεδονικῶν ζητημάτων, κατέστη ὁ κύριος ἐργάτης τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος τοῦ Συλλόγου, ὁ πολὺτιμος συνεργάτης και σύμβουλος τῶν ἐπιλέκτων Προέδρων τοῦ Συλλόγου Κωνστ. Παπαρηγοπούλου, Α. Πασπάτη, Ἀλεξ. Ραγκαβῆ, Ἰω. Πανταζίδου και Ἀλεξ. Ζαῖμη, και ὁ δεξιότερος ἐκτελεστής ὅλων τῶν ἀποφάσεων τοῦ Συμβουλίου αὐτοῦ, διαχειρισθεὶς μετὰ λεπτότητος, ἐνθουσιασμοῦ και ζήλου πλείστας ὁσας ἐμπιστευτικὰς εἰς Μακεδονίαν ἀποστολάς πρὸ τῆς ἐνώσεως τῆς μετὰ τῆς Ἑλλάδος.

Εἰς τὸ μέγα τοῦτο ἔργον ἀφιέρωσας ὅλην τὴν ζωὴν του μέχρι τῶν τελευταίων στιγμῶν τοῦ βίου του, εἰργάσθη ἀδιακόπως ἐπὶ πενήντα καὶ πλέον συνεχῇ ἔτη ὑπὲρ τοῦ μεγάλου ἐθνικοῦ σκοποῦ μετὰ ἀκλόνητον πίστιν εἰς τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἔργου τούτου.

Ἐκτός ὅμως τοῦ Συλλόγου πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων, τοῦ ὁποῦο ὑπῆρξεν οὐχὶ μόνον ὁ ἐνθέρμος πρῶτος τοῦ εὐγενοῦς αὐτοῦ ἀγῶνος ἀλλ' αὐτὴ ἡ ψυχὴ, ὁ Ἀθανάσιος Βρυζάκης μετὰ πρὸς ἀφᾶρ ὑπηρεσίας ἐπὶ σειράν δλοκλήρων ἐτῶν και εἰς τὸ ἱστορικὸν ἔργον τῆς Ἐπιτοῦρος τῶν Μακεδόνων Ἐπιτροπῆς, ἥτις εἰς αὐτὸν πάντοτε κατέφευγε ζητοῦσα τὴν πολὺτιμον γνώμην του καθόσον ὅσον ὀλίγοι ἐγνώριζαν ὅλα τὰ Μακεδονικὰ ζητήματα.

Ἀλλ' ὁ ἀκαταπύνητος ἐργάτης τῆς προόδου και ὡς πρόεδρος τῆς Γυναικείας Ἐκπαιδευτικῆς Ἐνώσεως, ὡς πρόεδρος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐκπαίδ. Συνδέσμου, ὡς Ταμίας τῶν Εὐαγῶν Σκοπῶν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, ὡς σύμβουλος τῆς Μακεδονικῆς Ἐταιρίας, ὡς σύμβουλος τῆς Ἱστορικῆς και Ἐθνολογικῆς Ἐταιρίας μεγάλας εἰς τὴν κοινωνίαν προσέφεραν ὑπηρεσίας.

Αἱ ἐμφυαί ἀρεταὶ του, ὁ ἀδολος και εὐσταθὴς χαρακτήρ του, ἡ ἀγαθὴ και πρόθυμος εἰς ὅτι εὐγενὲς και ὠφέλιμον καρδιά του τὰ πνευματικὰ και ψυχικὰ προτερήματά του εἶχον καταστήσῃ τὸν Ἀθανάσιον Βρυζάκην ἀπαραίτητον εἰς πᾶν ἐθνικόν, φιланθρωπικόν και κοινωνικὸν ἔδρυμα.

Ὡσαύτως ἐν τῇ Τεκτονισμῷ ἡ δρᾶσις του ὑπῆρξεν μεγάλη δι' ἐπέμνησιν διὰ τῶν ὑπᾶτων τῶν ἀξιωματικῶν, ὅτινα διετήρησε μέχρι τοῦ θανάτου του.

Καθ' ὅλην ἐν γένει τὴν μακρὰν ἐθνικὴν του δρᾶσιν ὠρμάτο ὑπὸ εὐγενῶν ἐλατηρίων ἐργαζόμενος μετ' αὐταπαρνήσεως και ἔχων ὡς μόνην ἀμοιβὴν τὴν ἱκανοποίησιν τῆς θαίσεως ἐκείνης ἐννοίας, τῆς συνειδήσεως και τῆς θαθείας ἐπιγνώσεως τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ὑπὲρ πατρίδος καθήκοντος.

Χαράττουσαι τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις διὰ τὸν Ἀθανάσιον Βρυζάκην, τοῦ ὁποῦο ὁ θάνατος δυσαναπλήρωτον καταλείπει κενὸν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κοινωνίαν αἱ «Νεαὶ Χῶραι» θλιβερὸν ἅμα ἐκτελοῦσαι καθήκον σπένδουσι δάκρυ ἀγάπης, τιμῆς και εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν ἐκλιπόντα ἄνδρα, τὸν τίμιον ἀγωνιστὴν ποῦ πραγματικὰ ἐπόνεσε και ἔζησε ἀποκλειστικῶς διὰ τὰς νέας χῶρας, ἃς διακαῶς ἠγάπησε ζῶν.

Σ. Ν.

Κατὰ τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν, ἥτις ἐφάλη εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, παρήσαν πλῆθος τῆς ἐπιλέκτου κοινωνίας τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐκ μέρους τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως τῆς Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας, τῆς ὁποίας ἦτο Σύμβουλος παρηκολούθησαν ὁ Ὑπουργὸς παρὰ τῇ Πρωτοπουργῷ κ. Ἀχιλ. Παπαδάτος, ὁ κ. Κ. Παπακωνσταντίνου, και ὁ κ. Γ. Παπαθανασίου.

Τὸ Συμβούλιον τῆς Μ. Ε. Ε. ἐψήφισε και τὸ κατωτέρω ψήφισμα:

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Κεντρικῆς Διοικήσεως τῆς Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας ἐπὶ τῇ ἀναγγελίᾳ τοῦ θανάτου τοῦ ἐν τῶν μελῶν αὐτοῦ Ἀθανασίου Βρυζάκη συνελθὼν ἐκτάκτως

Ψήφισμα

- 1) Νὰ ἐκφραστοῦν τὰ συλλυπητήρια εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ μεταστάντος.
- 2) Νὰ συνοδεύσουν τὴν κηδεῖαν του τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.
- 3) Νὰ λειτουργήσῃ εἰς μνήμην του μία νυκτερινὴ σχολὴ εἰς τὴν περιφέρειαν Φλωρίνης.

Ἀθῆναι τῇ 12 Δεκεμβρίου 1929

Ὁ Πρόεδρος Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
ΑΝΤ. ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΣ Γ. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

Ἐπίσης ἐστάλη πρὸς τὴν οἰκογένειαν Βρυζάκη και τὸ κατωτέρω ἔγγραφο τῶν παρόντων τότε ἐν Ἀθήναις Μητροπολιτῶν Βεροίας, Ἐδέσσης και Σερρών:

Ὁ θάνατος τοῦ ἀειμνήστου συζύγου και πατρός ὁμῶν βαθύτατα ἐλύπησεν ἡμᾶς, γνωρίζοντας ἐκ τοῦ συνέργου τὰς μεγάλας αὐτοῦ ἀρετάς και ὑπηρεσίας πρὸς τὴν Μακεδονίαν.

Συλλυποῦμενοι ὁμᾶς ἀπὸ καρδίας διαβεβαιούμεν, ὅτι ἡ εὐγνωμοσύνη τῆς ἐκκλησίας και τοῦ λαοῦ τῆς Μακεδονίας πρὸς τὸν ἀειμνήστον ἔσται αἰδώς, ἡ δὲ μνήμη αὐτοῦ ἄλυτος και ἀθάνατος.

Ἐπικαλούμενοι τὴν Ἀνωθεν παρηγορίαν και ἀντίληψιν εὐχόμεθα τὰ κράτιστα.

Διάπυροι πρὸς θεοῦ εὐχᾶται

† ὁ Βεροίας & Ναούσης ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

† ὁ Ἐδέσσης ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

† ὁ Σερρών ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΕΛΛΙΟΣ

Τοῦ κ. Κ. ΑΜΑΝΤΟΥ

Ἡ σημερινὴ ἐλευθερωμένη Μακεδονία ἔχει χρέος νὰ μὴ λησμονῇ ἐκείνους ποὺ δούλεψαν μετ' ὅλην τὴν καρδίαν και τὴν δύναμιν γιὰ τὴν μόρφωσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς πολυβασανισμένης αὐτῆς χώρας. Γιὰ ἓνα τέτοιο ἐθνικὸ δάσκαλο, τὸν Ἰωάννη Δέλλιο, ποὺ μετ' ἐμῶς μετ' ἐμὴν φιλίαν του, αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ γράψω δυὸ λόγια και νὰ τὸν ξαναφέρω στὴν μνήμην τῶν Μακεδόνων.

Ὁ Δέλλιος γεννήθηκε τὴν 29 τοῦ Αὐγούστου 1853 εἰς τὴν πόλιν τῶν Σερρών και σπούδασε ἔπειτα ἐκεῖ τὰ πρῶτα γράμματα μετ' ὅσο πόθο και ζῆλο, ποὺ καταντούσε νὰ μὴν ἀρῶσθαι εἰς τὸν πατέρα του, ἔμπορο, ποὺ ἠθέλει και τὸ παιδί μετ' ὅλα γράμματα χρήσιμα γιὰ τὸ ἐμπόριο μόνο.

Ὁ νέος Δέλλιος μετ' ἐμὴν φιλομάθειά του κατώρθωσε νὰ ἔλθῃ και εἰς τὴν Ἀθήναν νὰ τελειώσῃ τὸ Γυμνάσιον ποὺ εἶχε γυμνασιάρχῃ τὸν συμπολίτη του, σοφὸ Καθηγητὴ Ἰωάννη Πανταζίδην. Ἀπὸ τὴν Ἀθήναν γύρισε εἰς τὴν πατρίδα του τὸ 1872 και διωρίσθηκε δάσκαλος εἰς τὴν Κοινότητα Σερρών, γρήγορα δὲ ἐνδιαφέρθηκε και διὰ τὰ γενικώτερα ζητήματα τοῦ τόπου και ἔγινε και γραμματεὺς τοῦ Μακεδονικοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου Σερρών.

Εἰς τὴν Μακεδονία τότε ἀρχίζει ὁ μεγάλος ἀνταγωνισμὸς Ἑλλήνων και Βουλγάρων και ὁ Δέλλιος, ὁ ὁποῖος προτίμησε τὰ γράμματα ἀπὸ τὸ ἐμπόριο, δὲν ἠμποροῦσε νὰ μὴν ἐνθουσιασθῇ και ἐργασθῇ μετ' ὅλην τὴν τὴν καρδίαν γιὰ τὴν ἑλληνικὴν ὑπόθεσιν.

Τὴν προσπάθειαν τοῦ Δέλλιου γιὰ τὴν ἐξάπλωσιν τῶν σχολειῶν και τῶν γραμμάτων εἰς τὴν Μακεδονία ἀναγνώρισε γρήγορα ὁ «Σύλλογος πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων» και ἀποφάσισε νὰ στείλῃ τὸν Δέλλιο εἰς τὴν Γερμανίαν νὰ σπουδάσῃ παιδαγωγικά γιὰ νὰ τὸν χρησιμοποίησιν ἔπειτα γιὰ τὴν Μακεδονία. Τέσσερα χρόνια σπούδασε εἰς τὴν Jena και τὴν Λειψία ὁ Δέλλιος ἀπὸ τὰ 1876 ἕως τὰ 1880, κοντὰ εἰς τὸν παιδα-

γωγὸ Rein και ἄλλους και εἰς αὐτὸ τὸ διάστημα ἔγραψε και σὲ γεωμανικὰ περιοδικὰ παιδαγωγικὰ του παρατηρήσεις και δημοσίεψε και τὴν διδακτορικὴν του διατριβὴν γιὰ τὸν ἀρχαῖο ἱστορικὸ Θεόπομπο (Zur kritik des geschichtsschreibers Theopompos. Jena 1880). Ἐπὶ ὁ Δέλλιος ἦτο ἀπὸ τοὺς πρῶτους Ἑλληνες ποὺ σπούδασαν καλὰ τὰ παιδαγωγικά εἰς τὴν Γερμανία.

Ὅταν γύρισε ὁ Δέλλιος ἔγινε γυμνασιάρχῃς εἰς τὸ Γυμνάσιον τῶν Σερρών ἀπὸ τὰ 1880 ἕως τὰ 1888 και ἔπειτα εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἀπὸ τὰ 1888 — 1893. Δώδεκα χρόνια δίδαξε εἰς τὴν Μακεδονία και

Ἰωάννης Δέλλιος

μόρφωσε και δασκάλους γιὰ τὴν χώρα, ὅπως ἠθέλει ὁ Σύλλογος ποὺ σπούδασε τὸν Δέλλιο.

Τὸ 1893 ἐκάλεσαν τὸν Δέλλιον νὰ ὁργανώσῃ Γυμνάσιον εἰς τὴν Λευκωσίαν τῆς Κύπρου και δίδαξε ἐκεῖ ἕως τὸ 1896, ἔπειτα δὲ, ἀφοῦ τὸ 1897—98 δίδαξε ἓνα χρόνον εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ἔγινε Διευθυντῆς εἰς τὸ ἰδιωτικὸ Γυμνάσιον Σιμοπούλου εἰς τὴν Ἀθήναν ἕως τὰ 1910. Εἰς αὐτὸ τὸ ἀναμεταξὺ τῶν κατέλεσαν εἰς τὸ Παλάτι ὡς δάσκαλο τοῦ Διαδόχου Γεωργίου και τοῦ Θεσσαλονίκην, ἔγινε Διευθυντῆς εἰς τὸν βασιλικὸν Ἀλεξάνδρου. Εἰς τὸ γυμνάσιον Σιμοπούλου — Δέλλιο ἔστειλε και ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις τοὺς ὑποτρόφους της και μά-

λιστα τοὺς Μακεδόνες, γιὰτὶ εἰς αὐτὸ εἶχε περισσότερη ἐμπιστοσύνη.

Ὑστερα ἀπὸ γυμνασιαρχία τριάντα χρόνων παραιτήθηκε τὸ 1910 και ἀφῆκε τὸ γυμνάσιόν του εἰς ἄλλους, χωρὶς νὰ παύσῃ νὰ παρακολουθῇ τὴν λειτουργία του. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Μακεδονίας ἐκλέχθηκε βουλευτῆς Σερρών δυὸ φορές, ἔγινε δὲ και ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς κατὰ τὰ ἔτη 1916—17. Ἐπίσης μετὰφρασε εἰς τὴν Βιβλιοθήκην Μαρασλή τοῦ Droysen τὴν ἱστορίαν τῶν Ἐπιγόνων.

Τὴν 23 Ἀπριλίου 1920 ἀπόθανε ὁ Δέλλιος ὕστερα ἀπὸ τὴν μεγάλην και χορήσιμην ἐργασίαν. Ὁ Δέλλιος ἦτο ἀπὸ τοὺς καλύτερους και μεθοδικώτερους δασκάλους τῆς Ἑλλάδος, διότι ἦτο και καθὼς πρέπει ἄνθρωπος, ἐμπνευσμένος ἀπὸ τὴν ἀρχαία Ελλάδα, δίκαιος, φιλόανθρωπος, ἀμνηστικός, μετρημένος πάντοτε. Καμμιὰν ἀκρότητα, καμμιὰν ὑπερβολὴν δὲν ἀγαποῦσε ὁ Δέλλιος. Ὁ ἀνθρωπισμὸς αὐτοῦ μαζί μετ' ἐμὴν παιδαγωγικὴν του μόρφωσιν ἔκαναν τὸν Δέλλιο ἓνα ἀπὸ τοὺς χρησιμώτερους δασκάλους τῆς νεώτερης Ἑλλάδος, και οἱ Μακεδονία και οἱ Μακεδόνες ἠμποροῦν νὰ εἶναι ὑπερήφανοι γι' αὐτόν.

Τὴν ὥραία και ἑλληνικὴ ἐργασία του ἐκλείπει ὁ Δέλλιος μετ' ἐμὴν διαθήκῃ του τῆς 7 Ἀπριλίου 1919, εἰς τὴν ὁποία ἐφανερώσε πάλι και τὰ θεμέλια τοῦ αἰσθημάτων γιὰ τὴν οἰκογένειάν του, γιὰ τὴν ὁποία τόσο εἶχε ἐργασθῇ, και γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἀπὸ τὴν διαθήκην του δημοσιεύω ἓνα μέρος ποὺ χαρακτηρίζει τὸν Δέλλιο και ὡς φίλο τῆς ἑλληνικῆς ἐπιστήμης:

«Εἰς τοὺς ἀδελφούς μου καταλείπω ἐφ' ὅρου ζωῆς τὴν ἐπικαρπὴν δλοκλήρου τῆς περιουσίας μου πλὴν τῆς κατωτέρω εἰδικῶς διατεθειμένης, εἰς δὲ τὸ Πανεπιστήμιον (Ἀθηνῶν δηλ.) ἀφῆνω τὴν πλὴν κυριότητα ὅλης τῆς περιουσίας μου, πλὴν τῆς εἰδικῶς διὰ τῆς παρουσίας διατεθειμένης και μετὰ τὸν θάνατον ἀμφοτέρων τῶν ἀδελφῶν μου νὰ περιέρχεται εἰς τὸ Πανεπιστήμιον και ἡ ἐπικαρπία... ὁπότε ἡ ἐπικαρπία τῆς περιουσίας μου θὰ περιέλθῃ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, τὰ δύο τρίτα τοῦ

- Εισόδημα ἐκ τῆς Γεωργίας καὶ ἀπασχολούμενος ἀριθμὸς ἐργατῶν.
- Κατανομὴ τοῦ ἐδάφους κατὰ εἶδος χρησιμοποίησεως.
- Ἀγροτικὴ ἔκτασις καὶ ἰδιοκτησίᾳ.
- Ἀγροτικὴ καλλιέργεια, Κτηνοτροφία καὶ Δάση.

ΜΕΛΕΤΗ ΥΠΟ Κ. ΑΓΓ. Θ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

Θὰ ἐξετάσωμεν ἐν ὀλίγοις τοὺς δύο τούτους συγ-

Ἡ ἀναλογία τῶν εἰς τὴν Γεωργίαν ἀπασχολουμένων ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων ἀποτελεῖ κατὰ μέσον ὄρον τὰ 55% τοῦ συνόλου τοῦ ἐργατικοῦ προσωπικοῦ. Ἡ ἀναλογία αὕτη ἐκ πρώτης ὀψεως ἐμφανίζεται ἀρκετὰ σημαντική. Ἐάν ὅμως ἐξετάσῃ τις τοὺς ἀπολύτους ἀριθμούς, δηλαδὴ τοὺς ἀριθμούς τῶν εἰς τὴν Γεωργίαν ἀπασχολουμένων ἐργατῶν καὶ συγκρίνῃ τούτους πρὸς τὸ σύνολον τοῦ ἐργαζομένου πληθυσμοῦ γενικῶς καὶ

ἰατρὴν συμριπῶσιν τῶν οὐο γειτῶνων καὶ συγγενῶν λαῶν.
Εἰς τὴν στήλην ταύτην δὲν θὰ θελήσωμεν γὰ ἐπεκτα-
ῶμεν διὰ τὰ ἀποδείξωμεν τοὺς θειοὺς δεσμούς καὶ τὴν
τενὴν συγγένειαν ποὺ συνδέει τὰ δύο ἔθνη. Ἐξ ἄλλου

Δὲν εἶνε ἀδύνατον νὰ γίνῃ σήμερον εἰς καθε σκολεῖον καὶ ἓνας σχολικός κήπος, ὅπου οἱ μικροὶ θὰ μάθουν καὶ περισσότερα πράγματα καὶ μαζί τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς. Καὶ γιὰ νὰ ἀποδείξωμεν τί κατορθώνει κανένας, ὅταν ἔχει ἐνθουσιασμόν καὶ διαθέσιν δι' ἐργασίαν θὰ δημοσιεύσωμεν εἰς τὸ προσεχὲς ἀριθμὸν σχολικοῦ μὲ τὸ ἀποτελέσματ' αὐτοῦ τῆς καλλιέργειας πολλῶν κήπων τῆς «Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἑταιρείας» ποῦ εἰς διάστημα 2—3 ἐτῶν ἔχουν ἐξελιχθῇ ὡς ἀγορὴ τέλει.

δεύτερον πρὸς τὸν ὅλον πληθυσμὸν ἐκάστης χώρας θὰ παρατηρήσῃ δύο τινα : πρῶτον, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργατῶν εἶναι ἐν σχέσει μὲ τὸν πληθυσμὸν ἀρκετὰ μικρὸς, ἀποτέλεσμα τοῦ ὁποίου εἶναι, ὅτι ἡ ἀναλογία τοῦ εἰς τὴν Γεωργίαν ἀπασχολουμένου ἐργατικοῦ προσωπικοῦ ὡς «σχέσις» ἐμφανίζεται ἀρκετὰ ὑψηλὴ καὶ δεύτερον ὅτι καὶ οἱ «ἀπόλυτοι» ἀριθμοὶ τῶν εἰς τὴν Γεωργίαν διατιθεμένων ἐργατῶν εἶναι σχετικῶς ὅχι σημαντικοί. Ὡς ἐξήγησις τῆς πρώτης παρατηρήσεως, τοῦτέστι, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργατῶν εἰς τὰς Βαλκανικὰς Χώρας εἶναι ἀναλογικῶς κατὰ πολὺ μικρότερος τοῦ τῶν λοιπῶν χωρῶν, ἐρχεται τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Βιομηχανία καὶ ἡ Μεταλλεία—δύο κλάδοι τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας, οἱ ὁποῖοι συνήθως ἀπορροφῶν σημαντικὸν ἀριθμὸν ἐργατῶν—εὐρίσκονται εἰς τὰ πρώτα στάδια τῆς ἀναπτύξεως τῶν. Τὸ ὅτι περαιτέρω, καίτοι πρόκειται περὶ καθαρῶς ἀγροτικῶν χωρῶν, ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὴν Γεωργίαν ἀπασχολουμένων ἐργατῶν δὲν εἶναι σημαντικὸς, ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι εἰς τὰς Βαλκανικὰς Χώρας κυριαρχεῖ κατ' ἀρχὴν ἡ μικρὰ ἰδιοκτησία. Ὁ Γεωργός, βοηθούμενος καὶ ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας του, ἐπαρκεῖ εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ κτήματός του, σπανίως δὲ καταφεύγει εἰς τὴν χρησιμοποίησιν ξένης ἐργασίας. Κατὰ συνέπειαν ἡ χρησιμοποίησις ξένης ἐργασίας εἰς τὴν Γεωργίαν εἶναι περιορισμένη. Εἰς τὴν Βουλγαρίαν ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὴν Γεωργίαν χρησιμοποιουμένων ἐργατῶν ἀποτελεῖ τὰ 17 % τοῦ συνόλου τοῦ εἰς τὴν Γεωργίαν ἀπασχολουμένου πληθυσμοῦ, εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲ τὰ 18,8%. Ἀντιθέτως εἰς τὰς χώρας ὅπου κυριαρχεῖ ἡ μέση γεωργικὴ ἰδιοκτησία ἢ ἡ μεγάλη, ἡ ἀναλογία εἶναι κατὰ πολὺ μεγαλυτέρα. Οὕτω ἔχουμεν: Γερμανία 36%, Μεγ. Βρετανία 35%, Βέλγιον 53%.

Συγκρίνοντες τὴν ἀναλογίαν τῶν εἰς τὴν Γεωργίαν χρησιμοποιουμένων ἐργατῶν μεταξὺ τῶν Βαλκανικῶν Χωρῶν, παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ ἀναλογία αὕτη ἐν Ἑλλάδι εἶναι πολὺ μικρότερα ἢ εἰς τὰς λοιπὰς χώρας. Ἡ διαφορὰ αὕτη ὀφείλεται, εἰς τὸ ὅτι ἐν Ἑλλάδι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ Γεωργία δὲν εἶναι ἀρκετὰ ἀναπτυγμένη καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὸ ὅτι, τὸσον ἡ βιομηχανία ὅσον καὶ ἡ ναυτιλία, ἀπορροφῶν σχετικῶς σημαντικὸν ἀριθμὸν ἐργατῶν συντελοῦσι οὕτω μειωτικῶς ὡς πρὸς τὴν σχετικὴν ἀναλογίαν τοῦ διὰ τὴν ἀγροτικὴν καλλιέργειαν χρησιμοποιουμένου ἐργατικοῦ προσωπικοῦ ἐπὶ τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐργατῶν.

Τὸ ἐκ τῆς Γεωργίας εἰσόδημα.

Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ἐκ τῆς Γεωργίας προέρχοντος εἰσοδήματος εἶναι ἕνα ζήτημα ἀρκετὰ δύσκολον, τὸ ὁποῖον γίνεται ἀκόμη δυσκολώτερον, ὡς ἂν πρόκειται περὶ χωρῶν, ὅπου αἱ στατιστικαὶ ὑπηρεσίαι δὲν λειτουργοῦν κανονικῶς, αἱ σχετικαὶ δὲ πληροφορίες δὲν εἶναι πάντοτε ἀκριβεῖς.

Συμφώνως πρὸς μερικὰς στατιστικὰς ποὺ ἔχομεν ὑπ' ὄψιν μας, ἡ ἀναλογία τοῦ ἐκ τῆς γεωργίας εἰσοδήματος ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα ἀποτελεῖ εἰς μὲν τὴν Ἑλλάδα τὰ 28,6% (ἐθν. εἰσόδημα 28 δ., εἰσ. Γεωργ. 8.) εἰς δὲ τὰς λοιπὰς Βαλκανικὰς Χώρας (Ρουμανίαν, Βουλγαρίαν καὶ Σερβίαν) τὰ 35,7% (ἐθν. εἰσόδημα 140 — εἰσ. Γεωργ. 50). Ἡ ἀναλογία

τοῦ ἐκ τῆς Γεωργίας εἰσοδήματος, εἰς τὰς λοιπὰς Εὐρωπαϊκὰς χώρας ἀνέρχεται κατὰ μέσον ὅρον εἰς 22%.

Ἐπακριβεῖς καθορισμοὶ τῆς ἀναλογίας ταύτης εἰς ἐκάστην χώραν εἶναι δυστυχῶς ἐλλείπει ἀπαρκῶν στατιστικῶν στοιχείων, πολὺ δύσκολος.

Ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν δύο τούτων συντελεστῶν, οἵτινες προσδιορίζουν τὴν σημασίαν ἐνὸς ἐκάστου κλάδου τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας προκύπτει, ὅτι αἱ Βαλκανικαὶ Χώραι, ὡς σύνολον λαμβανόμεναι, καίτοι κατ' ἐξοχὴν χώραι Γεωργικαί, ἐν τούτοις καθυστεροῦν σημαντικῶς ἀπὸ ἀπόψεως ἐκμεταλλεύσεως τοῦ κλάδου τούτου. Μία ἐντατικώτερα καλλιέργεια τοῦ ἐδάφους, δι' εἰσαγωγῆς τῶν νεωτέρων μεθόδων καὶ τῆς χρησιμοποίησεως τῶν ἀναλόγων τεχνικῶν μέσων, θὰ συντελέσῃ τὰ μέγιστα ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν δημιουργίαν ἐργασίας διὰ τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην ταύτης, καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν σημαντικὴν αὐξήσιν τοῦ ἐκ τοῦ κλάδου τούτου εἰσοδήματος, ἥτις θὰ ἔχει πάλιν ὡς συνέπειαν τὴν καλυτέρευσιν τῆς οἰκονομικῆς θέσεως τοῦ ἀγρότου.

Μέχρι τοῦδε ἐξητάσαμεν τὴν Γεωργίαν ὑπὸ τὴν εὐρυτέραν ἑννοιαν, ὡς «σύνολον» καὶ ἡρευνήσαμεν τὴν σπουδαιότητά της, ὡς κλάδου τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας. Ἐν ταῖς κατωτέρω θὰ ἀναλύσωμεν κάπως διεξοδικώτερον τοὺς ἐιδικοὺς κλάδους τῆς Γεωργίας ἥτοι α) τὴν Γεωργίαν ὑπὸ στενὴν ἑννοιαν, β) τὴν Κτηνοτροφίαν καὶ γ) τὰ Δάση.

Α) ΓΕΩΡΓΙΑ (ὑπὸ στενὴν ἑννοιαν).

Κατανομή τοῦ ἐδάφους κατὰ εἶδος χρησιμοποίησεως.

Διὰ μίαν ταξινομήσιν ἢ κατανομήν τοῦ ἐδάφους μιᾶς χώρας κατὰ εἶδος χρησιμοποίησεως, συναντῶνται πλείστα ὅσα δυσκολία, αἱ ὁποῖαι γίνονται ἀκόμη μεγαλυτέρας, προκειμένου περὶ διεθνῶν συγκρίσεων. Τὸ Διεθνὲς Γεωργικὸν Ἰνστιτούτον τῆς Ρώμης διὰ τῆς ἐπιμελημένης συγκεντρώσεως τῶν διαφόρων γεωργικῶν στατιστικῶν καὶ τῆς συστηματικοποιήσεως καὶ τακτοποιημένης παροχῆς τούτων, διευκολύνει τὰ μέγιστα τὸν μελετητὴν τῆς Γεωργίας μιᾶς χώρας ἢ καὶ περισσοτέρων.

Ἡ παραγωγικότης ἢ μὴ τοῦ ἐδάφους, μᾶς παρέχει τὴν πρώτην διάκρισιν τῆς ἐδαφικῆς ἐπιφανείας. Ὡς παραγωγικαὶ ἢ χρησιμοποιήσιμοι ἐκτάσεις θεωροῦνται ὅχι μόνον αἱ χρησιμοποιούμεναι διὰ τὴν ἀγροτικὴν καλλιέργειαν, ἀλλὰ καὶ αἱ ἐκτάσεις αἱ καλυπτόμεναι ἀπὸ λειβάδια, δάση καὶ λοιπὰς φυτείας, αἱ ὁποῖαι εἶναι κατάλληλοι διὰ τὴν γεωργίαν καὶ γενικῶς ἀπὸ οἰκονομικῆς ἀπόψεως εἶναι χρησιμοποιήσιμοι. Ἀντιθέτως ὡς μὴ παραγωγικαὶ θεωροῦνται αἱ ἐκτάσεις ἐκεῖναι, αἱ ὁποῖαι οὐδεμίαν ὠφέλειαν δύνανται νὰ παράσχουν (ἄγριος οὐδὲν, ἔλη ἀκατάλληλα διὰ τὴν κτηνοτροφίαν κ.λ.π.).

Ἡ κατανομή τῆς ἐδαφικῆς ἐπιφανείας κατὰ τὰς δύο ταύτας κατηγορίας, συμφώνως πρὸς τὰς πληροφορίες τοῦ Διεθνoῦς Γεωργικοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Ρώμης, ἔχει εἰς τὰς Βαλκανικὰς Χώρας ὡς ἀκολούθως:

Κατανομή τῆς ἐπιφανείας εἰς παραγωγικὴν καὶ μὴ.

Χῶραι	Ἔτος	Ἑδαφ. ἐκτασ. τετ. χμ.	Παραγωγικαὶ		Μὴ παραγωγ.	
			ποσοστ. ἐν συν.	τετ. χμ.	ποσοστ. ἐν συν.	τετ. χμ.
Ἑλλάς	1911	6321	2837	44.9%	3485	55.1%
Βουλγαρία	1910	9635	7673	79.6	1962	20.4
Γιουγκοσλαβία	1897	4830	2528	52.3	2302	47.7
Ρουμανία	1921	29470	24880	84.4	4589	15.6
Λοιπαὶ Χῶραι						
Γερμανία	—	—	94.2	—	5.8	—
Γαλλία	—	—	94.2	—	5.8	—

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω συγκρίσεως παρατηρεῖ τις, ὅτι ἐκ τῶν Βαλκανικῶν Χωρῶν τὴν μεγαλυτέραν ἀναλογίαν μεταξὺ παραγωγικῆς καὶ μὴ παραγωγικῆς ἐκτάσεως κατέχει ἡ Ρουμανία μὲ ἀναλογίαν ὑπὲρ τῆς πρώτης 84,4, ἀκολουθεῖ ἡ Βουλγαρία μὲ μικράν τινα διαφορὰν, ἔπεται ἡ Γιουγκοσλαβία καὶ τελευταία ἔρχεται ἡ Ἑλλάς. Ἡ ἄγονος καὶ πετρώδης ἐπιφάνεια τῆς προπολεμικῆς Ἰδία Ἑλλάδος εἶναι γνωστὴ, ὥστε νὰ καθίσταται εὐεξήγητος ἢ ὡς ἄνω ἐμφανιζομένη διαφορὰ. Αἱ Βαλκανικαὶ Χώραι καὶ ὡς σύνολον, ὡς πρὸς τὴν ἀναλογίαν τῆς παραγωγικῆς ἐκτάσεως, ὑστεροῦν σημαντικῶς τῶν λοιπῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν.

Ἐὰν θελήσῃ τις ἐιδικώτερον νὰ παρακολουθήσῃ πῶς κατανέμεται ἡ παραγωγικὴ ἐκτασις κατὰ εἶδος χρησιμοποίησεως, ἥτοι δι' ἀγροτικὴν καλλιέργειαν, λειβάδια, δάση κλπ. φθάνει εἰς τὸν ἐπόμενον πίνακα, ὅστις δεικνύει τὰς ἀναλογίας ἐπὶ τοῦ συνόλου τῆς παραγωγικῆς ἐκτάσεως, ποῦ ἀντιστοιχοῦν διὰ κάθε εἶδος χρησιμοποίησεως.

Κατανομή τῆς παραγωγικῆς ἐκτάσεως κατ' εἶδος χρησιμοποίησεως. (Ἀναλογία ἐπὶ τοῖς 100).

Χῶραι	Ἀγροτικὴ καλλιέργεια	Λειβάδια καὶ βοσκαὶ	Φυτεῖαι	Δάση (γενικῶς)	Ἑλη καὶ χέρ. τόπος	Σύνολον ποσοστῶν
Ἑλλάς	33.3	24.3	1.2	10.1	31.1	100
Βουλγαρία	45.2	16.6	1.3	36.9	—	100
Γιουγκοσλαβία	40.6	23.2	9. —	19. —	8.2	100
Ρουμανία	51.1	19.8	1.6	27.5	—	100

Ἡ κατανομή τῆς παραγωγικῆς ἐκτάσεως, κατὰ εἶδος χρησιμοποίησεως ἐμφανίζεται εὐνοϊκώτερα εἰς τὴν Ρουμανίαν.

Ἡ Ἑλλάς κατέχει σημαντικὰ ἔλη καὶ χέρσους τόπους, οἵτινες περιορίζουν αἰσθητῶς τὴν δυνατότητα μιᾶς καλυτέρας καὶ ἐντατικώτερας ἐκμεταλλεύσεως τοῦ ἐδάφους.

Ἡ μεγαλυτέρα ἀναλογία τῆς παραγωγικῆς ἐκτάσεως διατίθεται εἰς ὅλας τὰς χώρας διὰ τὴν ἀγροτικὴν καλλιέργειαν. Ὁ χώρος δυστυχῶς δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ εἰσελθωμεν εἰς ἐιδικωτέραν ἀνάλυσιν καὶ παρακολουθήσιν τῆς ἀγροτικῆς καλλιέργειας κατὰ εἶδος. Ἀναφερόμεν ἐνταῦθα μόνον, ὅτι τὸ πλεῖστον τῆς ἀγροτι-

κῆς ἐκτάσεως διατίθεται διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν σιτηρῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἀπόδοσις ἰδίως εἰς τὴν Ρουμανίαν καὶ τὴν Βουλγαρίαν, λόγῳ τῆς ἐξαιρετικῆς γονιμότητος τοῦ ἐδάφους καὶ τῶν εὐνοϊκῶν καιρικῶν συνθηκῶν, εἶναι ἀρκετὰ ἱκανοποιητικὴ.

Κατανομή τῆς ἀγροτικῆς ἐκτάσεως ἀπὸ ἀπόψεως ἰδιοκτησίας.

Ἐν ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέρον θέμα, τὸ ὁποῖον παίζει σπουδαῖον ρόλον εἰς τὴν ἐν γένει ἀνάπτυξιν τῆς Γεωργίας, εἶναι τὸ ζήτημα τοῦ πῶς ἡ ἀγροτικὴ ἐπιφάνεια μιᾶς χώρας κατανέμεται ἀπὸ ἀπόψεως ἰδιοκτησίας. Εἶναι ἡ διάρθρωσις τῶν σχέσεων ἰδιοκτησίας τοιαύτη, ὥστε νὰ ἐπικρατῇ μᾶλλον ἡ μικρὰ γεωργικὴ ἰδιοκτησία, ἡ μεσαία ἢ ἡ μεγάλη;

Κατανοῶντες τις τὰς διαφόρους ἐπιχειρήσεις (κτήματα) καθ' ὁμάδας ἀναλόγως τῆς παρὰ τούτων κατεχομένης ἐκτάσεως λαμβάνει ἰδέαν τῶν σχέσεων ἰδιοκτησίας. Μία περαιτέρω κατανομή ἀναλόγως τῶν παρ' ἐκάστης ἐπιχειρήσεως ἀπασχολουμένων ἐργατῶν, παρέχει μίαν σαφεστέραν εἰκόνα τῆς γεωργικῆς συνθέσεως ἐκάστης χώρας.

Αἱ στατιστικαὶ τῶν Βαλκανικῶν Χωρῶν ἰδίως, δὲν μᾶς παρέχουν δυστυχῶς ἀπολύτως ἀκριβεῖς καὶ ὁμοιομόρφους πληροφορίες. Ὡς ἐλπίζομεν ὅτι αἱ νέαι γεωργικαὶ ἀπογραφαί, αἵτινες πρόκειται νὰ ἐνεργηθοῦν ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους θὰ μᾶς παράσχουν εἰς τὸ μέλλον τὰς ἀπαραίτητους πρὸς τοῦτο στατιστικὰς πληροφορίες.

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς γεωργικῆς ἰδιοκτησίας δύνανται νὰ λεχθῶσι τὰ ἐπόμενα: Αἱ Βαλκανικαὶ Χώραι προπολεμικῶς ἐνεφάνιζον σημαντικὰς παραλλαγὰς μεταξὺ τῶν. Οὕτω εἰς τὴν Ρουμανίαν ἐπικράτει ἡ μεγάλη ἰδιοκτησία (κτήματα ἐκτάσεως ἄνω τῶν 100 ἑκταρίων), ἥτις κατέχευε τὰ 47,5 οο τῆς καλλιεργουμένης ἐκτάσεως, εἰς τὴν Βουλγαρίαν ἀντιθέτως ἡ μικρὰ γεωργικὴ ἰδιοκτησία καὶ εἰς τὰς λοιπὰς χώρας μικτὰ μᾶλλον συστήματα.

Λόγῳ ὅμως τῆς αὐξήσεως δυσχερεσεῖας τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ, ὅλαι σχεδὸν αἱ Βαλκανικαὶ Χώραι προσέδρσαν εἰς τὴν ἀπαλλοτριώσιν τῶν μεγάλων κτημάτων. Οὕτω ἡ Ρουμανία τῷ 1918 τὸ πρῶτον καὶ τῷ 1921 τὸ δεύτερον, προσέδρ εἰς ἀπαλλοτριώσιν 5.000 περίπου μεγάλων κτημάτων, τὰ ὁποῖα παρεχωρήθησαν εἰς τοὺς ἀκτήμονας χωρικοὺς. Ἡ Βουλγαρία ἐπίσης καθὼς καὶ ἡ Ἑλλάς προσέδρσαν καὶ αὗται εἰς ἀναλόγους ἀπαλλοτριώσεις.

Εἶναι βέβαια γεγονός ἐκτὸς ἀμφισβήτησεως, ὅτι ἡ μεταρρυθμιστικὴ αὕτη ἔσχε σημαντικὴν μείωσιν τῆς καλλιεργουμένης ἐκτάσεως. Οὕτω ἐν Ρουμανίᾳ ἡ καλλιεργουμένη ἐκτασις κατὰ τὸ 1920 περιορίσθη ἀπὸ 6.102.600 ἑκτάρια εἰς 4.537.000, ἥτοι κατὰ 23 οο. Ἡ μείωσις αὕτη κατὰ τὰ μεταγενέστερα ἔτη περιορίζεται, θεωρεῖται δὲ ὡς προσωρινὴ καὶ παροδική.

β) ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Ἡ κτηνοτροφία εἰς τὰς Βαλκανικὰς Χώρας εἶναι ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένη. Ἰδιαίτερος εἰς τὴν Βουλγαρίαν καὶ Ρουμανίαν, ὅπου ὁ πληθυσμὸς εἶναι περισσότερο ἀγροτικὸς ἢ κτηνοτροφία ἔχει λάβει μεγαλυτέραν ἀνάπτυξιν. Ἐν Ἑλλάδι ὁ κλάδος οὗτος ἔχει μᾶλλον πα-

ραμεληθῇ. Ἡ ἐκάστοτε ἀσκηθεῖσα γενική πολιτική τοῦ Κράτους δὲν ἀπέβλεπε εἰς ποιάν τινα ἐνίσχυσιν καὶ ἐξυψώσιν τῆς θέσεως τοῦ κτηνοτρόφου. Μεταπολεμικῶς μάλιστα ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν προπολεμικὴν περίοδον παρατηρεῖται σημαντικὴ μείωσις τῶν κατοικιδίων ζώων, λαμβανομένης ὑπ' ὅψιν τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ.

Κατωτέρω παραθέτομεν πῖνακα, εἰς τὸν ὁποῖον ἐμφανίζεται ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοικιδίων ζώων, τὰ ὁποῖα ἀναλογοῦν ἐπὶ 1000 κατοίκων ἐκάστης χώρας, προπολεμικῶς (1911) καὶ μεταπολεμικῶς (1921).

Συγκριτικὸς πῖναξ τῶν κατ. ζώων τῶν ἀναλογούντων ἐπὶ 1000 κατοίκων

Χῶραι	1911					1921				
	Ἰπποὶ	Βόες	Πρόβ.	Αἰγες	Χοῖροι	Ἰπποὶ	Βόες	Πρόβ.	Αἰγες	Χοῖροι
Ἑλλάς	57	113	1347	1002	86	37	122	1076	633	77
Βουλγαρία	52	203	1999	338	122	36	176	—	—	—
Γιουγκοσλαβία	52	329	1312	217	297	89	404	566	129	274
Ρουμανία	114	369	728	26	141	83	263	483	28	140

Προπολεμικῶς τὴν μεγαλυτέραν ἀναλογίαν κατοικιδίων ζώων ἐνεφάνιζεν ἡ Βουλγαρία καὶ ἡ Ἑλλάς, ἠκολούθουν δὲ αἱ λοιπαὶ χῶραι. Μεταπολεμικῶς παρατηρεῖται μείωσις γενικὴ εἰς ὅλα τὰ εἶδη τῶν ζώων ἰδιαίτερος δὲ εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν προβάτων.

Ἡ κτηνοτροφία καταλλήλως ἐκμεταλλευομένη δύναται ν' ἀποβῇ σημαντικὸς παράγων πλούτου διὰ τὰς Βαλκανικὰς Χώρας. Ἡ κατανάλωσις τῶν κτηνοτροφικῶς προϊόντων ἀκολουθεῖ αὐξοῦσαν κλίμακα, κατάλληλος δὲ καὶ συστηματικὴ ἐνισχυτικὴ τοῦ κλάδου τοῦτου πολιτικὴ θὰ ἠδύνατο νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν δημιουργίαν ἐξωτερικῶν καταλωτικῶν ἀγορῶν καὶ κατὰ συνέπειαν εἰς τὴν αὐξήσιν τῆς ἐθνικῆς εὐημερίας τῶν ἐν λόγω χωρῶν.

γ'. ΔΑΣΗ

Ἀπὸ ἀπόψεως ἐκτάσεως καλυπτομένης ὑπὸ Δασῶν, αἱ Βαλκανικαὶ Χῶραι ἐμφανίζουν ἀνομοιογενεὴ σύνθεσιν. Ἐξαίρεσις τῆς Ρουμανίας ὅπου τὰ Δάση ἀποτελοῦν μίαν σπουδαίαν πηγὴν πλούτου, εἰς τὰς λοιπὰς χώρας μόνις ἀργὰ κατενοήθη ἡ πολλαπλὴ χρησιμότης τῶν Δασῶν.

Συμφώνως πρὸς τὰ δεδομένα τοῦ Διεθνoῦς Γεωργικοῦ Ἰνστιτούτου Ρώμης ἡ ἔκτασις τῶν Δασῶν εἰς τὰς Βαλκανικὰς χώρας ἐμφανίζεται ὡς ἀκολούθως:

Χῶραι	Δάση εἰς χιλ. ἐκτάρια	Ἀναλογία ἐκτάσεως, δασῶν, ἐν σχέσει πρὸς τὴν παραγωγ. ἐπιφ.	Δασικὴ ἐπιφ. εἰς ἐκτάρια ἐπὶ 100 κατοίκων
Ἑλλάς (1911)	1.334	10.2	25
Βουλγαρία (1911)	2.832	36.9	58
Γιουγκοσλαβία (προπολ. 1910)	481	19.	18
Ρουμανία (1921)	6.847	27.5	38

Τὴν μεγαλυτέραν δασικὴν ἐπιφάνειαν, τὴν ἀναλογοῦσαν ἐπὶ ἑκατὸν κατοίκων, παρουσιάζει ἡ Βουλγαρία μὲ 58 ἐκτάρια, ἀκολουθεῖ ἡ Ρουμανία μὲ 38 καὶ ἔπειτα ἡ Ἑλλάς μὲ 25 ἐκτάρια. Τὰ μόνα ὅμως ἐκμεταλλεύσιμα δάση, τὰ ὁποῖα εἶναι καὶ ποσοτικῶς ἀνώτερα τῶν λοιπῶν Βαλκανικῶν, εἶναι τὰ τῆς Ρουμανίας. Ἡ Ρουμανία ἐξάγει κατ' ἔτος σημαντικὴν ποσότητα ξυλείας, ἐκτὸς ἐκείνης τὴν ὁποίαν χρησιμοποιοῖ δι' ἰδίας τῆς ἀνάγκας.

Αἱ Βαλκανικαὶ Χῶραι, χῶραι κυρίως γεωργικαί, θὰ ἠδύναντο, διὰ μιᾶς καταλλήλου κοινῆς ἐμπορικῆς πολιτικῆς, νὰ ἐπιδιώξουν ἐν πρώτοις, τὴν κάλυψιν τῶν καθ' ἑκάστον οἰκονομῶν των, διὰ τῶν προϊόντων, ἅτινα θὰ πλεονάζουν εἰς τὰς λοιπὰς ὁμόρους οἰκονομίας, ἐφαρμόζοντες τρόπον τινὰ ἓνα **παραγωγικὸν κατὰμερισμὸν** καὶ δεῦτερον ὡς **ἐνιαῖον οἰκονομικὸν σύνολον** πλέον εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἐνεργοῦσαι νὰ ἐπιτύχουν τὴν αὐξήσιν τῆς παραγωγῆς των διὰ δημιουργίας νέων καταναλωτικῶν ἀγορῶν. Ἡ μέχρι τοῦδε ἐξέτασις πιστοποιεῖ μίαν τοιαύτην δυνατότητα, ἡ πραγματάωσις τῆς ὁποίας ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς καλῆς θελήσεως τῶν ἐνδιαφερομένων χωρῶν.

ΑΓΓΕΛΟΣ Θ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

Λειψία

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Βιομηχανία καὶ Μεταλλεία.—
Δημόσια οἰκονομικά.

ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΟΔΟΧΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΦΟΙΒΟΥ Β. ΠΑΠΑΧΡΥΣΑΝΘΟΥ

ΕΙΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΧΑΡΤΟΥ

ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ
ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ ΧΡΩΜΑΤΩΝ ΤΥΠΟΥ

ΑΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ
ΤΟΥ ΚΛΑΔΟΥ

Τηλεγρ. Διευθύνσις: «Γραφοτύπ»—Τηλεφ. 61—13

ΑΘΗΝΑΙ—ΘΗΣΕΩΣ 12α

“ΣΠΕΣ,,

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ὁ Συνεταιρισμὸς «ΣΠΕΣ», κατόπιν σοβαρᾶς μελέτης, παράγει φάρμακα ἡγγυημένης γνησιότητος, ἐπὶ τῇ βάσει γνωμῶν καὶ ὁδηγῶν τῶν ἐξοχωτέρων ἐπιστημονικῶν κορυφῶν τῆς Ἑλλάδος.

Τὰ φαρμακευτικὰ ταῦτα προϊόντα τῆς «ΣΠΕΣ», ἀφ' οὗ ὑποστῶσι τὸν ἐπιστημονικὸν ἐλεγχον τῶν τεχνικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Συνεταιρισμοῦ, ὑποβάλλονται καὶ εἰς ἕτερον ἐλεγχον τῆς ποιότητος αὐτῶν παρὰ τοῦ Ἀνωτάτου Ὑγειονομικοῦ Συμβουλίου, μετὰ τὸν ὁποῖον χορηγεῖται ἄδεια τοῦ Ὑπουργείου Ὑγιεινῆς περὶ ἐλευθέρως κυκλοφορίας ἐν Ἑλλάδι.

POLYTITANINE “SPES,,

Εἶναι τὸ φάρμακον τὸ κατ' ἐξοχὴν ἐπιτυχάνον τὴν ἐν τῇ ὁργανισμῷ αὐξήσιν τῶν ἀλάτων ἀσθεστίου, ἡ ἔλλειψις ἣ ἐλάττωσις τῶν ὁποίων πλείστας ὥσας ἐξαντλητικὰς παθολογικὰς καταστάσεις προκαλεῖ.

Ἡ Πολυτιτανίνη χορηγεῖται κατὰ τὴν χλώρωσιν, τὴν ἀνχιμίαν, ἀνάρρωσιν ἐκ λοιμωδῶν νόσων, τὰς λυμφατικὰς καταστάσεις, τὴν χοιράδωσιν, τὰς προφυματικὰς καταστάσεις, τὴν φυματίωσιν ὁστῶν καὶ πνευμόνων, τὰς ἐπιμόνους διαρροίας, τὰς χρονίας ἐντερίτιδας, τὴν νευρασθένειαν, τὴν φωσφατουρίαν, τὴν ἐγκυμοσύνην, τὸν θηλασμόν καὶ τὴν περίοδον τῆς ὁδοντοφυΐας καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν παιδῶν.

ΓΑΛΑΚΤΩΜΑ ΜΟΥΡΟΥΝΕΛΑΙΟΥ “ΣΠΕΣ,,

Ἀπὸ ἡλληλαγμένον ἐντελὲς πάσης ὁσμῆς ἡ γεύσεως δυσαρέστου ἐνθυμιζούσης τὸ Μουρουνέλαιον. Πλουσιώτατον εἰς βιταμίνας. Παρασκευαζόμενον ἐκ Μουρουνελαίου Νορβηγίας καθαροτάτου καὶ πάντοτε προσφάτου. Περιέχει ἅπαντα τὰ τονωτικά καὶ θρεπτικά συστατικά τοῦ Μουρουνελαίου καὶ εἶναι εὐπεπτον καὶ εὐχάριστον τὴν γεῦσιν καὶ τὴν ὁσμὴν.

Ἐνδείκνυται εἰς ὅλας τὰς ἀδυναμικὰς καταστάσεις, χοιράδωσιν, καχεξίαν ἐν γένει, ἀδενόπαθειαν κλπ. καὶ εἶναι ἀπαραίτητον βοηθητικὸν φάρμακον τῆς ἀναπτυσσομένης παιδικῆς ἡλικίας.

THIEROXYLINE “SPES,,

Θαυμάσιον φαρμακευτικὸν σκεῦασμα πρὸς καταπολέμησιν τῶν κατάρρων τῶν βρογχῶν, τοῦ πνευμονικοῦ ἐμφυσήματος, τῶν χρονίων βρογχιτιδῶν, τῆς τραχειοβρογχικῆς ἀδενόπαθειας καὶ ἰδίως τῆς ἀρχομένης φυματιώσεως.

Ἡ Θειεροξυλίνη ἐμπεριέχει οὐσίας ἀφ' ἐνὸς μὲν τονούσας τὸν ὅλον ὁργανισμόν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐλαττοῦσας τὸν βῆχα· συντελεῖ ἐπίσης εἰς τὸ νὰ ὀλιγοστεύσῃ ὁ κατάρρους τῶν βλενογόνων καὶ ἡ ἔκκρισις τῶν φλεγμάτων. Ἡ Θειεροξυλίνη αὐξάνει τὴν ὁρεξίν, συνεπῶς δὲ καὶ τὴν θρέψιν τοῦ ἀσθενoῦς.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ “ΣΠΕΣ,,

Ἀντιθερμόλη, Λινιμάν, Ἐλαιόφωρμ, Ἐσπεριδίνη, Ἐλαιον Παραφφίνης, Πεπτογῶδιν, Ναρδοβρωμίνη, Ὀπωρίνη, Πεπτογούχος σίδηρος, Σιρόπιον Αἰμοσφαιρίνης, Σιρόπιον Ἰωδοταγγινόν, Ὑποφωσφορῶχον σιρόπιον, Θεοσπεσίνη, Οὐρικολυζίνη, Βάμβας Ὑδρόφιλος (εἰδικὴ ποιότης), Ἐπιθεσμικά, Βαζελίνη εἰς σωληνάρια, φαρμακευτικοὶ σάπωνες, κινίνη εἰς σάκχαρόπηκτα κλπ. κλπ.

Η ΔΑΜΑΣΚΗΝΙΑ

Του καθηγητού της δένδροκομίας κ. ΠΑΝΟΥ Θ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ἡ δαμασκηνιά εἶναι τὸ ὀπωροφόρον δένδρον, τοῦ ὁποίου οἱ καρποί, τὰ δαμάσκηνα, τρώγονται νωποὶ ἢ ξηροί. Εἰς τὴν τελευταίαν κατάστασιν ἐμφανίζονται τὸν χειμῶνα εἰς τὰς Ἑλληνικὰς ἀγορὰς καλῶς συσκευασμένα ἐντὸς κιβωτίων μικρῶν. Ξηρὰ δαμάσκηνα γίνονται μόνον οἱ καρποί, τῶν ὁποίων ἡ σὰρξ ἀποχωρίζεται εὐκόλως τοῦ πυρήνος.

Τὰ πωλούμενα ἐν Ἑλλάδι ξηρὰ δαμάσκηνα εἶναι διὰ φόρου προσελύσεως, διότι παράγονται εἰς διάφορα μέρη τοῦ παλαιοῦ καὶ νέου κόσμου. Οὕτω κατὰ κράτη ἡ ἐτησία παραγωγή ξηρῶν δαμασκήνων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀνῆλθεν εἰς τὰ κάτωθι ποσά.

ΠΙΝΑΞ I.

δεικνύων τὴν παγκόσμιον παραγωγὴν κατ' ἔτος ξηρῶν δαμασκήνων κατὰ κράτη εἰς χιλιόγραμμα.

Β. Ἀμερική (Καλιφ. κ.λ.π.)	200.000.000	χ)γρ.
Γιουγκοσλαβία (ἑξαγωγή)	40.000.000	»
Γαλλία	10.000.000	»
Ἑλλάς	180.000	»
	250.180.000	χ)γρ.

Εἰς τὴν μεγάλην αὐτὴν παραγωγὴν τῶν 250 ἑκατομμυρίων χ)γρ. προστίθεται καὶ ἡ Ἑλληνικὴ παραγωγή μὲ τὸ μηδαμινὸν ποσὸν τῶν 180.000 χ)γρ. Καὶ ὅμως θὰ ἡδύνατο καὶ ἡ Ἑλλάς νὰ ἀυξήσῃ τὴν παραγωγὴν τῆς ὅχι μόνον, ὅπως ἐπαρκέσῃ διὰ τὴν ἐντὸς τοῦ κράτους κατανάλωσιν καὶ ἐκμνησθῇ τῆς εἰσαγωγῆς ἐξ Ἀμερικῆς καὶ ἄλλων χωρῶν, ἀλλὰ καὶ ὅπως ἐξαγάγῃ εἰς διάφορους χώρας τὰ πλεονάσματα. Χώραι, εἰς ἃς εἰσάγονται σήμερον ξηρὰ δαμάσκηνα ἐξ ἄλλων εἶναι αἱ κάτωθι.

ΠΙΝΑΞ II.

δεικνύων τὴν μέσην ἐτησίαν εἰσαγωγὴν χ)γρ. ξηρῶν δαμασκήνων ἐκ τῶν χωρῶν παραγωγῆς εἰς τὰς χώρας καταναλώσεως κατὰ τὰ ἔτη 1923 — 1927.

ΧΩΡΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	ΧΩΡΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΗΣ		
	ΗΝΩΜ. ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΑΜΕΡΙΚΗΣ	ΓΙΟΥΓΟΣΛΑΒΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ
Γερμανία	19.173.000	12.276.300	293.185
Ἀγγλία	15.634.000	720.720	1.224.878
Γαλλία	9.984.000	1.024.680	—
Ὁλλανδία	5.626.000	488.334	360.588
Βέλγιον	2.347.000	105.549	215.292
Σκανδιναβία	6.349.000	343.374	—
Καναδᾶς	7.837.000	—	—
Ἄλλαι χώραι	6.809.000	25.036.857	2.230.570
Σύνολον	75.759.000	39.995.184	4.324.513

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου συνάγεται, ὅτι αἱ Ἠνωμ. Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἡ Γιουγκοσλαβία κυρίως τροφοδοτοῦσι τὴν Εὐρώπην, ἡ δὲ πρώτη χώρα τὴν Ἀμερικὴν. Αἱ Εὐρωπαϊκαὶ χώραι θὰ ἡδύνατο κάλλιστα νὰ τροφοδοτηθῶσιν ἐξ Εὐρωπαϊκῶν ἢ Βαλκανικῶν χωρῶν. Καὶ ἐπειδὴ ἡ Γιουγκοσλαβία παράγει ὅσην ποσότητα δύναται, δὲν ὑπολείπεται εἰμὴ εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ παράγῃ ξηρὰ δαμάσκηνα. Τὸ ἑλληνικὸν κλίμα ἐγγυᾶται περὶ τῆς ἐπιτυχίας. Ἦδη ἐδοκιμάσθη ἡ παραγωγή ξηρῶν δαμασκήνων ἐν Σκοπέλῳ μὲ λίαν ἐκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα. Δὲν ὑπολείπεται εἰμὴ νὰ ἐπαναληφθῇ τὸ ἀποδεικτικὸν πείραμα καὶ εἰς ἄλλας περιφερείας, ἰδιαιτέρως δὲ ἐν Μακεδονίᾳ καὶ ἐν γένει ἐν τῇ βορείῳ Ἑλλάδι, ὅπου ἀποδεδειγμένως δύναται νὰ εὐδοκίμησῃ ἡ δαμασκηνιά, ἀφοῦ ἤδη αὐτοφύεται ἡ Κορομηλιά, ἐφ' ἧς δύναται νὰ ἐμβολιασθῇ καὶ τῆς ὁποίας τὸ κλίμα εἶναι καταλλήλοτατον διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τοιοῦτου εἶδους δένδρων. Χάριν τῶν ἐπιθυμούντων νὰ δοκιμάσωσι τὴν καλλιέργειαν τῆς δαμασκηνίας γράφομεν τὰς κατωτέρω καλλιεργητικὰς οδηγίας, ἐπιφυλασσόμενοι νὰ δώσωμεν λεπτομερεστέρas τσιούτας εἰς τὸ μέλλον.

Ἡ δαμασκηνιά ἐμβολιάζεται εἴτε ἐπὶ φυομένων ἐπὶ τόπου δένδρων, εἴτε ἐν φυτωρίοις ἐπὶ δενδρύλλων παραχθέντων ἐκ σπόρου Κορομηλιάς ἢ Μπουρνελιάς. Δύναται νὰ ἐμβολιασθῇ ἐπίσης ἐπὶ Ἀμυγδαλῆς καὶ Ροδακινιάς. Εἰς τὰ ἐξευγενιζόμενα διὰ τοῦ ἐμβολιασμοῦ μεγάλα δένδρα ἐφαρμόζεται ὁ ἐγκεντριζόμενος κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνοίξεως, ἐπὶ δὲ τῶν μικρῶν ἐν φυτωρίοις δενδρύλλων ὁ ἐνοφθαλμισμός, οἷανδήποτε ἐποχὴν ἐπιτρέπει ἡ κατάστασις τοῦ δένδρου, κατὰ προτίμησιν ὅμως τὸ φθινόπωρον. Τὰ δενδρύλλια ἐν φυτωρίοις ἀποκτώνται εἴτε ἐκ παραφυάδων Κορομηλιάς (κακὸς τρόπος), εἴτε ἐκ πυρήνων Κορομηλιάς ἢ Μπουρνελιάς ἢ Τσανεριάς καὶ Ἀμυγδαλῆς ἢ Ροδακινιάς. Οἱ πυρήνες τῆς Κορομηλιάς καὶ Ροδακινιάς ἐνοστρωματοῦνται κατὰ τὸ φθινόπωρον ἐντὸς ἄμμου ποταμίας ὑγρᾶς, τῆς δὲ ἀμυγδαλῆς κατὰ Ἰανουάριον. Ἡ δὲ φύτευσις τῶν προβλαστησάντων τούτων πυρήνων γίνεται κατὰ τὴν ἀνοίξιν (Φεβρουάριον—Μάρτιον), τῆς μὲν δαμασκηνίας ἐν σπορείοις, τῆς δὲ Ἀμυγδαλῆς καὶ Ροδακινιάς ἐν φυτωρίοις. Ἐμβόλια καλῶν ποικιλιῶν δαμασκηνίας διὰ τὴν παραγωγὴν ξηρῶν δαμασκήνων ἔχομεν τὴν Γαλλικὴν τοῦ Ἀζάν, τὴν Ἰταλικὴν καὶ τὴν Γερμανικὴν καὶ τὴν Ἀγιορείτικην. Ἐν Σερβίᾳ καλλιεργοῦν τὴν Σερβικὴν καὶ τὴν Γερμανικὴν. Ἐν Ἀμερικῇ τὴν Γαλλικὴν καὶ ἄλλας ὁμοίας, ἐν δὲ τῇ Σκοπέλῳ τὴν Γαλλικὴν καὶ Ἀγιορείτικην κυρίως.

Τὰ ἐμβολιασμένα ἐν φυτωρίοις δενδρύλλια μεταφυτεύονται εἰς τὸ δένδροκομεῖον εἰς ἀπόστασιν 6—7 μέτρων.

Ἡ ἀποξήρανσις τῶν δαμασκήνων δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς ἡλιακῆς θερμότητος εἴτε ἐντὸς κλιβάνων, ὅπως γίνεται ἤδη ἐν Σκοπέλῳ.

Αἱ ἀσθένειαι καὶ ἔντομα τῶν δένδρων πρέπει νὰ καταπολεμῶνται ἵνα ἀποδίδωσι ταῦτα ἐκανοποιητικὰς

ἐσοδείας. Ἐπίσης καὶ οἱ σκώληκες τῶν ξηρῶν καρπῶν.

Διὰ τῶν ἀνωτέρω ὀλίγων γραμμῶν προσεπαθήσαμεν νὰ καταδείξωμεν, ὅτι ἀκολουθοῦντες πλὴν τῶν γνωστῶν τρόπων ἐκμεταλλεύσεως τῆς γῆς δι' ἐτησίαν φυτῶν (καπνοῦ, σιτηρῶν κ.λ.π.) καὶ νέους τρόπους, ὅπως εἶναι ἡ καλλιέργεια τῆς δαμασκηνίας πρὸς παραγωγὴν ξηρῶν δαμασκήνων, θὰ κατωρθώσωμεν νὰ ἀποφύγωμεν τὰς κρίσεις, πού δημιουργοῦν αἱ ἐπεκτάσεις ὠρισμένων καλλιεργειῶν (καπνοῦ π. χ.) καὶ νὰ ἐξασφαλίσωμεν εἰς τὸν ἀναξιοπαθόντα ἀγρότην κάποιαν οἰκονομικὴν ἐπάρκειαν πρὸς ἐξύψωσιν αὐτοῦ εἰς ἀνθρωπινώτερα ἐπίπεδα.

ΠΑΝΟΣ Θ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
Καθηγητὴς τῆς Δένδροκομίας
παρὰ τῇ Ἀνωτάτῃ Γεωπονικῇ Σχολῇ

Αἱ τρακόσαι σελίδες τοῦ
ἔργου τοῦ κ. ΜΙΧ. ΡΟΔΑ

ΠΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ,

περιέχουν τὴν ψυχὴν, τὴν ζωὴν, τὰς προόδους καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν. Εἶναι ἐντυπώσεις, πού ἔδωσαν τὴν πιστοτέραν εἰκόνα τῆς ἑλληνικῆς ἐπαρχίας καὶ ἀφύπνισαν τὰς Κυβερνήσεις καὶ τὸν πολιτικὸν κόσμον.

Ὅσοι θέλουν νὰ ἀποκτήσουν τὸ ἔργον αὐτό, ἄς ἀπευθυνθοῦν πρὸς τὸν συγγραφέα: ὁδὸς Πατησίων 69, Ἀθήνας.

Τιμὴ ἐσωτερικοῦ δραχ. 100.— καὶ ἐξωτερικοῦ μετὰ τῶν ταχυδρομικῶν 1 1/2 δολ. ἀργίου.

Η ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

(Συνέχεια ἀπὸ σελ. 26)

Γ) Διότι οἱ οἰκονομικοὶ ὁροὶ εἶναι ἐπίσης εὐνοϊκοὶ διὰ τὴν Ἑνωσιν. Αἱ Βαλκανικαὶ χώραι εἶναι γεωργικαί, ἀλλ' ἐνῶ τὰ γεωργικὰ προϊόντα καμμίας ἐξ αὐτῶν δὲν ἀπειλοῦν τὴν παραγωγὴν τῶν ἄλλων εἴτε διότι δὲν παράγονται εἰς τὰς ἄλλας ἢ τοῦλάχιστον δὲν παράγονται εἰς ἐπαρκὴ ποσότητα—σταφίδας, δαμάσκηνα, ἐσπεριδοειδῆ—εἴτε διότι παράγονται μὲν ἀλλ' ὑπὸ ὁμοίους περίπου ὁρους παραγωγῆς, δηλ. δαπάνης παραγωγῆς—δημητριακὰ, καπνὰ—ἐξ ἄλλου ἡ προστασία τῶν γεωργικῶν προϊόντων ὅλων τῶν Βαλκανικῶν χωρῶν εἴτε εἰς τὰς ξένας ἀγορὰς εἴτε εἰς τὸ ἐσωτερικόν ἀπὸ τὸν ξένον ἀνταγωνισμὸν ἐπιβάλλει συνηγορημένην ἐμψύχισιν καὶ ἐνέργειαν. Ἐκτὸς τούτου ἡ Ἑνωσις θὰ διευκολύνῃ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας τῶν Βαλκανικῶν χωρῶν, διότι θὰ ἐδμησιουργεῖ εὐρύτεραν ἀγορὰν διὰ τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα τῶν.

ΑΛΕΞ. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

(Θὰ ἀναγγέλωμεν κάθε βιβλίον πού μᾶς στέλλεται. Θὰ δημοσιεύωμεν κοιντικὰς σὲ κάθε ἔργον πού μᾶς στέλλεται εἰς δύο ἀντίτυπα).

Ἡμερολόγιον Δράμας τοῦ 1930: τοῦ κ. Θεοφίλου Δ. Ἀθανασιάδου 1930.

Πῶς θὰ διοικηθῶμεν καλλίτερα: τοῦ κ. Ἀχ. Καλεῦρα, γεν. διοικητοῦ Ἡπείρου, γερουσιαστοῦ Ροδόπης, 1929.

Ἐξομολόγησις νευρασθενικοῦ: Σώτου Βουρλέκη, 1930, μὲ σχεδιάσμα ἐξωφύλλου τοῦ κ. Γ. Γερακίτη.

Ὁ Παππούς: Νικολάου Ἀντ. Σάββα, κοινωνικὸ μονόπρακτον.

Ἐλεύθερον πνεῦμα: Ὁρέστη Διγενῆ, ἐκδ. Ἀρ. Ράλλη, τιμὰται δραχ. 20.

Διαβάσετε τὸ νέον βιβλίον

«Μακεδονία καὶ Μακεδόνες»

τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Ἀντ. Κερκμοπούλου.

ΚΑΠΝΟΠΑΡΑΓΩΓΟΙ

ΓΕΩΡΓΟΙ

ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΟΙ.

Ἀσφαλίσαιτε

Τὰ προϊόντα σας

εἰς τὸ

Κεντρικὸν Ταμεῖον

Ἀσφαλείας κατὰ

Χαλᾶρης

(ΙΔΡΥΜΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ)

Δημοσκότου 11

ΑΘΗΝΑΙ

Ειδήσεις ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Βαλκανικὴν

Ἐξ ἀφορμῆς μιάς ἐπιστολῆς τοῦ κ. Γ. Κονδύλη, ἡ οποία ἐδημοσιεύθη εἰς ἐφημερίδα τῆς Δράμας, καταπομπῆς τοῦ ἔργου τῆς Κυβερνήσεως διὰ τῆς περιζήτητης ἰδίας, ὅτι ἡ παρούσα Κυβέρνησις ἄγει τὸν τόπον εἰς ἀναρχίαν, οἱ ἐν τῇ Κυβερνήσει Κονδυλικοὶ ὑπουργοὶ Παπᾶς τῆς Ὑγεινῆς καὶ Ἀργυροπούλου τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπέβαλον τὴν παραίτησιν τῶν.

Συνεπεία τῆς κυβερνητικῆς κρίσεως, ἡ οποία ἐδημοσιεύθη ἐκ τῆς παραίτησεως τῶν κ. κ. Ἀργυροπούλου, Παπᾶ, καὶ Γόντικα, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβεν ἥδη τὴν διοίκησιν τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς, ἀνετέθη τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν εἰς τὸν κ. Σίδερη καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας εἰς τὸν κ. Παπανδρέου, ὁ ὁποῖος ὠκεῖσθαι πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ εἰς Χάγην.

Μετὰ τὴν ὁρκωμοσίαν τοῦ κ. Παπανδρέου μετέβη, ὅπως ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντά του εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας, ὅπου παρευρίσκειτο καὶ ὁ κ. Γόντικας, ὁ ὁποῖος καὶ παρέδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν ὑπηρεσίαν.

Ὁ κ. Γόντικας ἀποκαιρετίσας τὸ προσωπικὸν τοῦ ὑπουργείου, τὸ πῦρ χαρίσθηκε διὰ τὴν παρασχεθεῖσαν εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὑπουργίας τοῦ συνδρομῆν καὶ ἀπεχώρησεν.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς δεχθεὶς κατόπιν τοὺς ἀνωτέρους ὑπαλλήλους τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας, οἱ ὁποῖοι ὑπέβαλον πρὸς αὐτὸν τὰ συγχαρητήριά των, εἶπεν εἰς αὐτοὺς τὰ ἀκόλουθα, διαγράφων τὰς γενικὰς γραμμὰς τοῦ ἔργου, τοῦ ὁποῖου τὴν πραγματοποιήσιν θὰ ἐπιδιώξῃ:

«Δὲν πρόκειται—εἶπεν ὁ κ. Παπανδρέου—νὰ χαρᾶξω νέαν ἐκπαιδευτικὴν πολιτικὴν, ἡ οποία ἔχει ἥδη καθορισθῇ διὰ τοῦ προγραμματικοῦ λόγου τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, τοῦ ἐκφωνηθέντος ἐν Θεσσαλονίκῃ, κατὰ μέγα δὲ μέρος ἔχει νομοθετηθῇ διὰ τῶν ψηφισθέντων ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐκπαιδευτικῶν νομοσχεδίων. Πρόκειται νὰ συνεχίσω ἀπλῶς τὴν ἀρξαμένην ἐφαρμογὴν τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς, πρὸς τὴν ὁποίαν ὄχι συμφωνῶ, ἀλλὰ καὶ ἀλληλέγγυος εἶμαι, διότι συντηγασθῇ διὰ τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν νομοθετημάτων ὡς πρόεδρος τῆς κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Ἐκπαιδεύσεως.

»Ἀλλὰ καὶ τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ὑπολείπεται, εἶναι σημαντικόν. Διότι πρέπει νὰ καταστήσωμεν τὴν ἐκπαιδευτικὴν μεταρρυθμίαν, ἀπὸ ἀπλοῦν ἐσωτερικὸν σχῆμα, οὐσιαστικὴν μεταρρυθμίαν, προσδίδοντες εἰς αὐτὴν τὸ κατάλληλον ἐσωτερικὸν περιεχόμενον καὶ νὰ ἐπισπεύσωμεν τὴν δημιουργίαν καταλλήλου διδακτικοῦ προσωπικοῦ τῶν πρᾶκτικῶν σχολῶν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταστήνται δυνατοὶ ὁ περιορισμὸς τῶν κλασσικῶν σχολείων.

»Βέβαιον ἐπίσης εἶναι ὅτι τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον, ὅπως σήμερον λειτουργεῖ, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὸν προορισμὸν του, διότι ἀπορροφᾶται ἀπὸ τὰ διοικητικὰ ἔργα. Θὰ παραστή συνεπὶς ἀνάγκη ὥστε εἰς ἓνα τμήμα νὰ ἐμπιστευθῶμεν τὰ ἔργα τῆς διοικήσεως καὶ εἰς ἄλλο τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν προγραμμάτων καὶ τὴν κρίσιν τῶν σχολικῶν βιβλίων».

Διὰ τὴν θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς σχολικὰ κτίρια ὁ κ. ὑπουργὸς ἐδήλωσεν ὅτι θὰ ἐπιδιώξῃ τὴν σύναγιν μεγάλου δανείου, τὸ ὁποῖον θὰ ἐξυτηρηθῇ τοκοχρεωλυτικῶς ἀπὸ τὰ καταβαλλόμενα σήμερον ἐνοίκια καὶ τὰ ἐκπαιδευτικὰ τέλη, καὶ ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα ὅτι ἐντὸς συντομωτάτου χρονικοῦ διαστήματος θὰ καταστήνται δυνατὰ ἡ ἐναρξίς τῆς ἐκτελέσεως ὧλον τῶν σχολικῶν κτιρίων τῶν πόλεων.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἐκκλησίαν ὁ κ. Παπανδρέου ἐδήλωσεν ὅτι ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου θέλει ἐπιδιώχῃ συντομωτάτα ἡ ρευστοποιήσας τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας, τὰ εἰσοδήματα τῆς ὁποίας εἶνε ἐπαρκῆ διὰ τὴν καταβολὴν τῆς μισθοδοσίας ὅχι μόνον τῶν Ἱεραρχῶν, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀπορροῦ ἐνοριακοῦ κλήρου, ὑπὲρ τοῦ ὁποῖου ἐπίσης θὰ ὁργανωθῇ ταχέως ταμεῖον συντάξεων.

Ὁ κ. Παπανδρέου προσέθεσεν ὅτι ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῆς Συγκλήτου τοῦ Πανεπιστημίου θὰ ληφθῶν ὅλα τὰ μέτρα πρὸς ἀναξωρόγησιν τῶν ἀκαδημαϊκῶν σπουδῶν.

Ἦρχισαν αἱ ἐργασίαι διὰ τὴν κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ὁργάνωσιν ἐν Ἀθήναις τοῦ Βυζαντινολογικοῦ Συνεδρίου. Ἡ πρὸς ὁργάνωσιν τοῦ Συνεδρίου Ἐπιτροπὴ συνήλθεν ἐπαινετικῶς καὶ προσέβη εἰς λεπτομερῆ συζητήσιν διὰ τὰ τμήματα τοῦ Συνεδρίου. Ταῦτα ὁρίσθησαν τρία, τὸ φιλολογικὸν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ κ. Γ. Χατζιδάκη, τὸ ἱστορικὸν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἀδαμαντίου καὶ τὸ ἀρχαιολογικὸν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Καθηγητοῦ κ. Σωτηρίου. Ἐκαστὸν δὲ τῶν τμημάτων ὑποδιερέθη εἰς διαφόρους τάξεις, ὥστε πάντα νὰ περιλαμβάνουν ὁλόκληρον τὸν μεσαιωνικὸν ἑλληνικὸν πολιτισμὸν, τὴν νομοθεσίαν, τὴν διοίκησιν καὶ τὰς σχέσεις καὶ τὴν ἐπιδόρσιν τοῦ Βυζαντίου πρὸς τοὺς ξένους λαούς. Ἡ πρόσκλησις μεταφραζομένη γαλλιστὶ θ' ἀποσταλῇ εἰς πάντα τὰ σχετικὰ ἰδρύματα, τὰς Ἀκαδημίας, τὰ Πανεπιστήμια, τὰ Μουσεία καὶ τοὺς περὶ τὴν Βυζαντινολογίαν ἀσχολούμενους.

Αἱ πρὸς διασκευὴν τοῦ μεγάρου τῆς Δουκίσσης τῆς Πλακεντίας εἰς Μουσεῖον ἐργασίαι ἤρχισαν ἥδη κατὰ τὰ σχέδια τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Ἀρ. Ζάχου τὰ δὲ

καθήκοντα τοῦ ταμίου τῆς ἐπιτροπῆς ἀνέλαβεν εὐγενῶς ὁ κ. Δ. Λοβέρδος.

Κατὰ τὴν τελευταίαν τῆς συνεδρίασιν ἡ Ἐπιτροπὴ διὰ τὸ Συνέδριον τῶν Βυζαντινῶν σπουδῶν ἔλαβε τελικὰς ἀποφάσεις διὰ τὴν σύγκλησιν καὶ τὴν σύνοδον τοῦ Συνεδρίου. Ἐπίτιμος Πρόεδρος θὰ εἶνε ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἡ δὲ τιμητικὴ Ἐπιτροπὴ θ' ἀπαρτισθῇ ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν, τὸν Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, τοὺς ὑπουργοὺς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ Παιδείας, τὸν Πρόεδρον τῆς Ἀκαδημίας, τὸν Πρύτανιν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τὸν Δήμαρχον Ἀθηναίων.

Κατηρτίσθη δὲ ἥδη καὶ ἡ μέλλουσα νὰ ἀπευθυνθῇ εἰς τὰ μέλη τοῦ Συνεδρίου πρόσκλησις, ἡ οποία ἀναφέρει, ὅτι τὸ Συνέδριον θ' ἀρχίσῃ τὰς ἐργασίας του τὴν 18ην Ὀκτωβρίου 1930. Πλὴν τῶν Ἐπιστημονικῶν ἀνακοινώσεων θὰ ὁργανωθῶν καὶ ἐκδρομαὶ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, τὸν Μιστράν καὶ ἄλλους τόπους Βυζαντινῶν ἀρχαιοτήτων. Τὸ Συνέδριον θὰ διαιρεθῇ εἰς τρεῖς τμήματα, ἓνα ἱστορικόν, ἓνα φιλολογικόν καὶ ἓνα ἀρχαιολογικόν.

Ἀπὸ τὰς Θρακικὰς ἐφημερίδας μανθάνομεν πολλὰ εὐχάριστα διὰ τὸν γεν. διοικητὴν κ. Κακουλίδην, ὁ ὁποῖος μετὰ ἐνδιαφέρον ἐξαιρετικὸν ἐπιλαμβάνεται καὶ ἐν ὑποθέσεως τῆς ἀρμοδιότητος του. Ἀκούραστος, ἀεικίνητος, ταξιδεύει τακτικὰ εἰς τὴν περιοχὴν τῆς δικαιοδοσίας του, ἀναλαμβάνει προσωπικῶς τὴν ταχείαν διευθέτησιν κάθε ἐκκρεμότητος.

Ἐπειτα ὁμολογοῦμεν πῶς μᾶς ἔκαμαν ἐντύπωσιν αἱ διάφοροι ἀνακοινώσεις τῆς γεν. διοικήσεως Θράκης πρὸς τὸν γεν. διοικητὴν τοῦ γεν. διοικητοῦ. Ὅλοι εἶναι εἰς ἀπλὴν δημοτικὴν γλῶσσαν, χωρὶς ρητορικὰ σχήματα καὶ ἑλληνικοῦρες καὶ σὲ ὕψος τέτοιο, ὥστε καὶ ἕνας ἄνθρωπος μικρᾶς μορφώσεως νὰ τὰς ἐννοῇ. Ὅλα αὐτὰ τιμοῦν ἰδιαίτερος τὸν Ναύαρχον Κακουλίδην.

Ἡ νεοιδρυθεῖσα Ἐνωσις ὑπὲρ τῆς Αὐτοδιοικήσεως καθιέρωσε ἓνα πρῶτον τάξεως σύστημα ἐργασίας. Ἐκτὸς τῶν τακτικῶν συγκεντρώσεων τῶν μελῶν τῆς Ἐνώσεως, κατὰ τὰς ὁποίας συζητοῦνται διάφορα ζητήματα σχετικὰ πρὸς τὰ προβλήματα τῆς Αὐτοδιοικήσεως ἐκάνοντο κατὰ Παρασκευὴν καὶ μίαν σειράν διαλέξεων εἰς τὴν αἴθυσαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας.

Ἔως τὴν στιγμὴν πρὸν γράφομεν ὁμύλησαν οἱ κ. κ. Ἀλέξ. Σβώλος, Χρ. Οἰκονομόπουλος Σύμβουλος τῆς Ἐπικρατείας, ὁ ποιητὴς κ. Ἀγγελος Σικελιανός, ὁ κ. Χρ. Εὐελπίδης καὶ ἄλλοι.

Ἐλθὼν αἱ ἐργασίαι τῆς συνελεύσεως τοῦ συνδέσμου προστασίας ἑλληνικῶν καννῶν. Κατὰ τὴν τελευταίαν σύσκεψιν συνεζητήθη ἡ πρότασις περὶ μονοπωλίου τοῦ καπνοῦ διὰ τῆς ἰδρύσεως προνομίου καπνοβιομηχανικοῦ ὁργανισμοῦ. Μετὰ λεπτομερῆ ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος ἀπεφασίσθη παμψηφεί, ὅπως ἀποκρουσθῇ τὸ προτεινόμενον μέτρον ὡς καταστρεπτικὸν διὰ τοὺς καπνοπαραγωγικοὺς καὶ βιομηχάνους ὑποβληθῇ δὲ καὶ σχετικὸν ὑπόμνημα εἰς τὴν κυβέρνησιν.

Ἀπεφασίσθη ἐπίσης, ὅπως ὑπαχθῶν εἰς τὸ γραφεῖον προστασίας καπνοῦ Βόλου ὁλόκληρος ἡ Παλαιὰ Ἑλλάς πλὴν τῶν Κυκλάδων.

Τηλεγράφημα ἐκ Γρεβενῶν ἀναφέρει, ὅτι εἰς τὸ χωρίον Ταξίαρχα ἀνεκαλύφθησαν ὑπὸ τοῦ χωρικοῦ Γούδα μεταλλεῖα χαλκοῦ, χρωμίου, κασιτέρου καὶ γαιάνθρακος.

Εἰς μίαν τῶν αἰθουσῶν τῆς Βουλῆς συνήλθον πρὸς ἡμερῶν εἰς μακρὰν σύσκεψιν οἱ πρόσφυγες Βουλευταὶ καὶ γεροῦσιασταί, οἱ ὁποῖοι ἀπησχολήθησαν μετὰ διάφορα ἐκκρεμοῦντα προσφυγικὰ ζητήματα. Ὁπῶ ἐγένετο συζήτησις ἐπὶ τῆς ἐσχάτως ληφθείσης ἀποφάσεως τοῦ γνωμοδοτικοῦ συμβουλίου τῆς ἀνταλλαγῆς περὶ παραπομπῆς εἰς τὰς δευτεροβαθμίους ἐπιτροπὰς τῶν ἄνω τῶν 400 λῶρον ἀποζημιώσεων καὶ τῶν ὑπὸ τῆς ἀνταλλαγῆς ἐνεργουμένων προσφυγῶν. Ἐπὶ τῶν ζητημάτων τούτων κατηρτίσθη ἐπιτροπὴ, ἡ οποία θὰ παρακολουθῇ τὴν ἐξέλιξιν αὐτῶν, θὰ συνενοηθῇ δὲ σχετικῶς μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας κ. Σπυρίδην.

Ἐγένετο ἀκόλουθος συζήτησις ἐπὶ τῆς διανομῆς τῶν ὁμολογιῶν 6 οῦο, δι-επιστώθη δὲ κατ' αὐτὴν ὅτι εἰς πολλὰ ὑποκαταστήματα δὲν ἐνεργεῖται κανονικῶς ἡ καταβολὴ τῶν ἀποζημιώσεων λόγῳ ἐλλείψεως ὁμολογιῶν. Καὶ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου κατηρτίσθη ἐπιτροπὴ ἡ ὁποία θὰ συνενοηθῇ μετὰ τῆς διοικήσεως τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς πρὸς ρυθμίσιν τούτου. Ἡ ἰδία ἐπιτροπὴ θὰ μελετήσῃ γενικότερον τὸ ζήτημα τῆς ρευστοποιήσεως τῆς μουσουλμανικῆς περιουσίας, θὰ καταρτίσῃ δὲ καὶ σχετικὸν ὑπόμνημα, τὸ ὁποῖον θὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν.

Ἐν τέλει τοὺς συσχεφθέντας ἀπησχόλησε τὸ ζήτημα τῶν ἑλληνοτουρκικῶν διαπραγματεύσεων, ἐξελέγη δὲ καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐπιτροπὴ, ἡ οποία θὰ ὑποβάλῃ ἐν ὑπομνήματι τὰς σκέψεις τῆς εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

Ὁ γενικὸς πρόξενος τῆς Ρουμανίας ἐν Θεσσαλονίκῃ κ. Τσουντοῦ διεμαρτυρήθη φιλικῶς πρὸς τὸν γενικὸν διοικητὴν κ. Γονατᾶν διὰ τὸ ἐπείσθαι τὸ λαβὼν χώραν εἰς τὰ σύννομα Ἰδομένης εἰς βάρος τοῦ διαπρεφέστατου Ρουμανοῦ δικηγόρου κ. Στανέσκο, συμβούλου τῶν σιδηροδρόμων Ρουμανίας καὶ τοῦ ρουμανικοῦ μονοπωλίου. Ὁδὸς προερχόμενος ἐξ Αἰγύπτου διήρχετο μετὰ τῆς σύζυγος του ἐξ Ἑλλάδος. Τὸ διαβατήριόν του δὲν ἔφερεν ἐπικυρώσιν τῆς ἀστυνομίας Ἀθηνῶν διὰ τὴν ἀναχώρησιν του τοῦ ἐξωτερικοῦ, ὅπως ἦτο ἐπικυρωμένον ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς πρεσβείας τοῦ Καίρου. Ἐπὶ πλέον ὁ κ. Στανέσκο ἔφερεν ἄδειαν ἑλληνικῶν σιδηροδρόμων ἐλευθέρας κυκλοφορίας. Ἡ ἀστυνομία Ἰδομένης δὲν τοῦ ἐπέτρεψε τὴν ἐξοδὸν ζητήσας ὁδηγίαν ἀπὸ τὴν ἀστυνομίαν τῶν διαβατηρίων Θεσσαλονίκης, ἔλαβε δὲ διαταγὴν, ὅπως ὑποχρεώσῃ τὸν Ρουμᾶνον δικηγόρον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ὅπου καὶ ἐγένετο. Ὁ κ. Γονατᾶς ἐξέφρασε τὴν λύπην του πρὸς τὸν Ρουμᾶνον πρόξενον, συγχρόνως δὲ

ἀνεφέρθη πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον ζητήσας, ὅπως διαταχθῶν τὰ ἀστυνομικὰ ὅργανα τῆς μεθορίου καὶ μὴ προκαλοῦν τοιαῦτα ἐπείσοδια εἰς βάρος μάλιστα προσωπικότητων ξένων καὶ φίλων ἔθνων.

Ἡ ἀποκατάστασις τῶν Μοναστηριῶν ἀπεφασίσθη ὁριστικῶς ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν. Μᾶς τὸ ἐβεβαίωσεν ὁ ὑφυπουργὸς παρὰ τῷ κ. Πρωθυπουργῷ κ. Ἀχ. Παπαδόπουλῳ, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐτόνισε μάλιστα, ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς κυβερνήσεως θὰ ἐπιδιώξῃ τὴν πάσῃ θυσίᾳ ἀποκατάστασιν τῶν εἰς τὴν Φλώριναν. Ἐδόθησαν διαταγαὶ εἰς τὸν Γεν. Διευθυντὴν τοῦ Ἐποικισμοῦ Μακεδονίας νὰ καταρτίσῃ ἐπείγοντως τὸ σχέδιον, κατόπιν συνεννοήσεως του μετὰ τὸν Γεν. Διοικητὴν Μακεδονίας.

Ἔτσι μετὰ τοὺς Στρωμνιτιστάς, τῶν ὁποίων ὁ συνοικισμὸς οἰκοδομεῖται εἰς τὴν Θεσσαλονίκην θὰ ἀνεγερθῇ ὁ συνοικισμὸς τῶν Μοναστηριῶν εἰς τὴν Φλώρινα.

Κατ' ἐπίσημον ἀνακοίνωσιν, αἱ ἐορταὶ τῆς Ἐκατονταετηρείδος τῆς Ἑθνικῆς Ἀνεξαρτησίας θ' ἀρχίσουν τὴν 25ην Μαρτίου καὶ θὰ διαρκέσουν μέχρι τέλους Ὀκτωβρίου. Αἱ ἐορταὶ θὰ γίνωνται εἰς τὰς Ἀθήνας μὲν κατὰ τοὺς μῆνας Ἀπρίλιον καὶ Ὀκτώβριον, καθ' ὅλους δὲ τοὺς ἐν τῷ μεταξύ μῆνας εἰς τὰς διαφόρους πόλεις τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ λεπτομερές πρόγραμμα θὰ δημοσιευθῇ τὴν 3ην Φεβρουαρίου, ἑκατοστήν ἐπέτειον τῆς ὑπογραφῆς τοῦ πρωτοκόλλου τοῦ Λονδίνου, τοῦ κηρύσσοντος τὴν Ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος. Διὰ τηλεγραφικῆς ἐγκυκλίου τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, διαβιβασθείσης διὰ τῶν νομαρχῶν, παρεκλήθησαν ὅλοι αἱ τοπικαὶ ἐπιτροπαὶ νὰ ὑποβάλλουν ἐντὸς τῆς προσεχοῦς ἐβδομάδος τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐντολῆς τῶν.

Ὁ Ἡπειρωτικὸς Σύνδεσμος τοῦ Πειραιῶς γενόμενος κάτοχος τοῦ τελευταίου βιβλίου τοῦ γενικοῦ Διοικητοῦ Ἡπειροῦ καὶ Γερουσιαστοῦ Ροδόπης κ. Ἀχιλ. Καλέσρα ὑπὸ τὸν τίτλον «Πῶς θὰ διοικηθῶμεν καλλίτερα» τοῦ ἔστειλε συγχαρητήριον ἔγγραφο, τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύει τὸν σεβασμὸν, τὸν ὁποῖον τρέφουν οἱ Ἡπειρώται πρὸς τὸν Γενικὸν Διοικητὴν των καὶ τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν λατρείαν, μετὰ τὰς ὁποίας τὸν περιβάλλουν. Τὸ Ἡπειρωτικὸν ἔγγραφο μαρτυρεῖ ἀκόμη, ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς γνωρίζει ποιοὶ εἶναι οἱ καλοὶ τοῦ διοικητοῦ καὶ ἀκόμη, ὅτι γνωρίζει νὰ τοὺς εὐγνωμονῇ, ὅταν εἶναι ἄξιοι τῆς ἀποστολῆς των καὶ πονοῦν διὰ τὰ συμφέροντά του.

Ἀπὸ τὴν Καστορίαν μαθαίνουμε πολὺ εὐχάριστα πράγματα. Κοντὰ στὰ ἄλλα ἑκατοστὰ προϊόντα τῆς τῆς γυναικῆς καὶ τὰ ὀνομαστὰ ψαρικά τῆς, ἀρχισε νὰ βγάῃ καὶ ροδέλαιον. Ὁ κ. Κώστας Θεμελίδης ἐπεδόθη εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς εἰδικῆς τριανταφυλλίας εἰς ἔκτασιν 10—12 στρεμμάτων πρὸς τὸ παρόν.

Αἱ ἐφημερίδες τῆς μακεδονικῆς πρωτεύουσας μετὰ ἐξαιρετικὸν ἐνθουσιασμὸν ἐξεφράσθησαν διὰ τὸ γεγονὸς, ὅλοι δὲ

οἱ ἐπισκέπται τῆς Ἀ' Διεθνούς ἐκθέσεως Θεσσαλονίκης ἔμειναν κατενθουσιασμένοι ἀπὸ τὴν προσπάθειαν τοῦ προσδευτικοῦ Θεμελίδου. Ὑπολογίζεται ἡ προσεχὴς παραγωγὴ τοῦ ροδελαίου τῆς Καστορίας εἰς 500—600 γραμμάρια κατὰ δὲ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἴσως ἀνέλθῃ εἰς ἓνα κοιλὸ.

Κατ' εἰδήσεις ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἡ Γυναικεῖα Ἐνωσις τῆς Σταμποῦλ ἐκ νέου παρουσίασε κίνησιν. Κάποιο συνέδριον διοργανώσαν αἱ φεμινίστριαι χανοῦμ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μετὰ ῥήτορας τῆς συναθροίσεως των τὰς διηγήσεις Μπεϊχάν καὶ Σουάτ Χανούμ. Αὐταὶ ἰδίως ὁμίλησαν. Ὁ Δήμαρχος Κωνσταντινουπόλεως συνεχάρη τὰς Χανοῦμ διὰ τὴν παραχωρηθῆναι εἰς αὐτὰς ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς βουλῆς δικαίωμα ψήφου ὅσον ἀφορᾷ τὰς δημοτικὰς ἐκλογάς. Τὸ συνέδριον ἐξήτασε καὶ τὴν ὑπόθεσιν τῆς ζητουμένης ὑπὸ τῶν φεμινιστριῶν γυναικεῖας ἀστυνομίας ἐπὶ τῶν ἡθῶν καὶ ὥρισε ὅπως αἱ ἀστυνομίαι αὐταὶ γυναῖκες εἶναι ἄνω τῶν 25 ἐτῶν καὶ μετὰ σχετικὴν μόρφωσιν. Μεταξὺ ἄλλων τὸ συνέδριον ἀπεφάσισε, ὅπως αἱ δύο τοῦρκοισαι δικηγόροι κἀμουν διαλέξεις περὶ γάμου, ἰδίως δὲ περὶ διαζυγίου.

Κατὰ πληροφορίας ἐξ Ἀγκύρας ὁ Μουσταφᾶ Κεμάλ ἀπεφάσισε νὰ συγγράψῃ γενικὴν ἱστορίαν τῆς Τουρκίας ἀπὸ τῆς παναρχαίας ἐποχῆς.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον ὁ Πρόεδρος τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας, ἐργάζεται ἐπὶ πολλὰς ὥρας καθ' ἡμέραν.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἰδρύθη τουρκοβουλγαρικὸς σύλλογος μετὰ σκοπὸν τὴν στενωτέραν συνεργασίαν τῶν δύο λαῶν.

Αἱ ἑλληνοτουρκικαὶ συνεννοήσεις διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν ἐκκρεμῶν ζητημάτων ἐξακολουθοῦν, ἐν Ἀγκύρᾳ ὑπάρχει δὲ βάσιμος ἐλπίς νὰ καταλήξουν εἰς συνεννόησιν.

Πολλοὶ μάλιστα τουρκικαὶ ἐφημερίδες τονίζουν, ὅτι ἡ συνεννόησις εἶνε ἥδη γεγονὸς τετελεσμένον, θὰ περατωθῶν δὲ αἱ σχετικαὶ συνομιλίαι τὸ βραδύτερον μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ Φεβρουαρίου.

Οἱ ἀρμόδιοι κύκλοι ἐν τούτοις τηροῦν ἀκρὰν ἐπιφυλακτικότητα.

Εἰς Σεβρίκας ἐφημερίδας ἀνεγράφη ἡ πληροφορία, ὅτι ἐπικεῖται ἡ ἐναρξίς τοῦ ἐποικισμοῦ τῆς πεδιάδος τῆς Μουζακίας εἰς τὴν Ἀλβανίαν καὶ μερικῶν ἄλλων παραθαλασσίων περιοχῶν τῆς Ἀλβανίας δι' Ἰταλῶν.

Κατὰ τὰς πληροφορίας ταύτας, οἱ μέλλοντες νὰ ἐγκατασταθῶν εἰς τὴν Ἀλβανίαν εἶναι κάτοικοι τῆς Σικελίας καὶ συμποσούνται εἰς 10.000 οἰκογενείας, θὰ ὑποχρεωθῶν δὲ ν' ἀποκτήσιν τὴν Ἀλβανικὴν ὑπηκοότητα.

Ἡ μεταφορὰ των εἰς τὴν Ἀλβανίαν συνεζητεῖτο ἀπὸ μακροῦ, προσέκοπτε δὲ μέχρι τοῦδε εἰς τὴν Ἀλβανικὴν νομοθεσίαν, ἡ οποία ἀπαγορεύει τὴν πώλησιν γαιῶν εἰς ξένους. Τὸ ζήτημα ἀπετέλεσε θέμα συζητήσεως εἰς μυστικὴν συνέδριον τῆς Ἀλβανικῆς Βουλῆς πρὸ

τινων ημερων, λεγεται δε οτι η πραγματοποησις του εποικισμού θα εξαρτηθῃ ἐκ τῆς επιτεύξεως ἐνός μακροπροθέσιμου δανείου Ἀλβανικοῦ ἐν Ἰταλίᾳ διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν γαιῶν, αἱ ὁποῖαι θ' ἀπαλλοτριωθοῦν διὰ τὴν ἐγκατασιν τῶν Ἰταλῶν.

Κατὰ τὰς Βουλγαρικὰς ἐφημερίδας τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀπεφάσισε τὴν σύγκλησιν τῆς προσυνόδου τῶν ὁρθόδοξων ἐκκλησιῶν διὰ τὴν προπαρασκευὴν τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου. Ἡ προσύνοδος αὕτη, κατὰ τὰς αὐτὰς πληροφορίας, θὰ συνέλθῃ τὴν πρώτην ἐβδομάδα τῆς προσεχοῦς μεγάλης τεσσαρακοστῆς εἰς τὴν ἐν Θεσσαλονίκῃ παλαιὰν βυζαντινὴν μονὴν τῶν Βλατάδων, θὰ κληθῶν δὲ οἱ αἱ ὁρθόδοξοι Ἐκκλησιαί. Διὰ τὴν πρόσκλησιν μόνον τῶν Ἐκκλησιῶν Βουλγαρίας καὶ Ἀλβανίας, ὡς σχισματικῶν, δὲν ἐλήφθη ἀκόμη ἀπόφασις. Ἐν τούτοις λεγεται, ὅτι οἱ κύριοι τοῦ Φαναρίου σκέπτονται νὰ καλέσουν τὴν Βουλγαρικὴν Ἐκκλησίαν καὶ ὅτι ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Φώτιος, τὸν ὅποιον εἰς Βούλγαρος ἀναποκρίτης ἀποκαλεῖ μέγαν, ἐργάζεται ὑπὲρ τῆς ἁρσεως τοῦ σχίσματος.

Διεξήχθησαν ἐν Ἀυροαζίῳ ἀναπληρωματικαὶ ἐκλογαὶ πρὸς πληρωσιν μιᾶς χηρευσάσης βουλευτικῆς ἑδρας. Κατ' αὐτὰς ἐξελέγη βουλευτὴς ὁ κ. Σταῦρος Σταῦρι τέως πρεσβευτὴς τῆς Ἀλβανίας ἐν Ἀθήναις.

Εἰς τὸ Ἐλβασάνι τῆς Ἀλβανίας ἐκάνη ἡ οἰκία τοῦ Σεφκὲτ μπέη Βεράλση, ἄλλοτε πενθεροῦ καὶ νῦν ἀντιπάλου τοῦ βασιλέως Ζόγκου. Ἡ πυρκαϊὰ προήλθεν ἀπὸ τοὺς σωλῆνας τῶν θερμοστροφῶν ποὺ εἶχον ἀνάψει πολὺ ἐκείνῃ τὴν νύκτα, χωρὶς νὰ γίνῃ ἀντιληπτή. Αἱ ζημίαι τῆς οἰκίας καὶ τῶν ἐπίπλων ὑπολογίζονται εἰς 1.800.000 δραχμὰς.

Τὸν προσεχὲ Σελτέμβριον θὰ γίνῃ εἰς τὸ Μπάρι τῆς Ἰταλίας ἡ ἐκθεσις τῆς Ἑνώσεως. Πρὸ ὀλίγου ἐπιτροπὴ, ἀποτελουμένη ἀπὸ τὸν νομάρχην τοῦ Μπάρι καὶ τέσσαρα ἄλλα σημαίνοντα πρόσωπα μετέβησαν εἰς Τίρανα διὰ νὰ προσκαλέσουν ἐπισήμως τὴν Ἀλβανικὴν Κυβέρνησιν καὶ τὸν Ἀλβανικὸν λαὸν νὰ συμμετάσχουν εἰς τὴν ἐκθεσιν. Ἐπειδὴ ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἐχίονιζε ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ἠμπόρεσε νὰ ἐπισκεφθῇ καὶ τὰς ἄλλας πόλεις τῆς Ἀλβανίας.

Αἱ Ἀλβαν. ἐφημερίδες τονίζουν ὅτι ἡ ἐπισκεψις αὕτη αὐθάνει τοὺς ὑφισταμένους φιλικούς δεσμούς μεταξύ Ἀλβανίας καὶ Ἰταλίας καὶ συντελεῖ εἰς τὴν σύσφιγξιν τῶν σχέσεων μεταξύ τῶν δύο Κρατῶν.

ΔΡ. ΔΗΜ. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ

Ἐπιμελητὴς τῆς Γυναικολογικῆς

Κλινικῆς τοῦ Πανεπιστημίου

ΘΑΟΣ ΑΧΙΛΛΕΩΣ 63α

ΑΘΗΝΑΙ

ΝΕΑ ΤΗΣ

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν λειτουργεῖ ἕνα πρώτης τάξεως Γεωργικὸν Φροντιστήριον, ὅπου μετεκπαιδεύονται εἰς τὰ γεωργικὰ δημοδιδάσκαλοι, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀκαταπονήτου γεωπόνου κ. Α. Μόζερ καὶ τοῦ ἀνταξίου συνεργάτου του γεωπόνου κ. Γ. Παπανασοῦ.

Πρὸ ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ Φροντιστήριον αὐτὸ μᾶς ἐστειλαν σπόρους διαφόρους διὰ τοὺς σχολικοὺς κήπους. Ἐκτὸς τούτου κατὰ τὰ μέσα Ἰανουαρίου ἡ διεύθυνσις τοῦ Φροντιστηρίου ἐστειλε πρὸς τοὺς ἐπιθεωρητὰς τῶν δημοτ. σχολείων Φλωρίνης, Ἀλεξ[π]όλεως καὶ Σιδηροκάστρου διαφόρους σπόρους, διὰ τοὺς σχολικοὺς τῶν κήπους.

Ὁ κ. Δημ. Κοντογιάννης, ἐπιθεωρητὴς τῶν δημοτικῶν σχολείων ἐδώρησε εἰς τὴν Κεντρικὴν Διοίκησιν τῆς Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας πενήντα σῶματα ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ «Σύλλογῃ δημοτικῶν παραδόσεων».

Τὰ βιβλιαράκια αὐτὰ θὰ μοιρασθοῦν εἰς διάφορες σχολικὰς ἐπιτροπὰς τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης ἐντὸς τοῦ Φεβρουαρίου.

Εἰς τὸ προηγούμενον ἐγράψαμε πῶς ὁ Διευθυντὴς τοῦ δημ. σχολείου Καστανῆς Βερούας πῆρε ἐφέτος βραβεῖον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν γιὰ τὸν καλὸν τοῦ σχολικὸν κήπον, γιὰ τὴν ἰδρυσιν νυκτερινῆς σχολῆς, ὅπου χωρικοὶ ὅσοι ἦσαν ἀγράμματοι ἔμαθαν γράμματα, γιὰ τὴν ἰδρυσιν γεωργικῆς βιβλιοθήκης κλπ. Τὸ βραβεῖον εἶνε δραχμαὶ 6000.

Προχθὲς ἐλάσαμε ἔγγραφο τοῦ ἰδίου Διευθυντοῦ, μὲ τὸ ὅποιον μᾶς γνωρίζει πῶς παρέδωσε ἕνα σακκοῦλι μὲ σπόρους τοῦ κήπου του εἰς τὸν Σεβ. Μητροπολιτὴν Βερούας κ. Πολύκαρπον, Πρόεδρον τοῦ τμήματος Βερούας γιὰ νὰ μᾶς τὸ στείλῃ.

Κατόπιν ἐνεργειῶν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καστορίας κ. Ἰωακείμ, πολὺ σύντομα θὰ κτισθῇ εἰς Καστορίαν εἰδικὸν οἶκημα, ὅπου θὰ στεγασθῇ τὸ οἰκοτροφεῖον τῆς «Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας».

Ἡ ἰδέα ὀφείλεται εἰς τὸν ἀκούραστον Πρόεδρον τοῦ τμήματος τῆς Μ.Ε.Ε. Σεβασμιωτάτου Καστορίας καὶ τὰ μέλη τοῦ ἐκεῖ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Αἱ διαλέξεις ποὺ ὠργάνωσαν τὰ διάφορα τμήματα τῆς «Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας» ἐξακολουθοῦν νὰ γίνωνται μὲ μεγάλη ἐπιτυχίαν. Ἐχομεν πληροφορίαν, ὅτι θὰ γενικευθοῦν καὶ ἐκεῖ ὅπου γιὰ λόγους καθαρῶς τεχνικοὺς δὲν ἄρχισαν.

Αἱ διαλέξεις εἶναι ἱστορικαὶ, φιλολογικαὶ καὶ γενικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Ἐκانونίσθη εἰσοδος ἐλευθέρη, χωρὶς καμμίαν πληρωμὴν.

Ἰδιαίτερον ἐπιτυχίαν ἐσημείωσαν αἱ διαλέξεις τοῦ τμήματος Κοζάνης.

Κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα ἐλήφθη ἀπόφασις νὰ σταλοῦν καὶ ἐκκολαπτικὰ μηχανικά εἰς διάφορα κέντρα τῆς βορείου Ἐλ-

λάδος, διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὀρνιθοτροφίας.

Ἐντὸς τῶν ἡμερῶν παραλαμβάνετε ἀπὸ τὴν Γερμανίαν μηχανὴν διὰ 50 αὐγά, νεωτάτου τύπου, μαζὺ μὲ εἰδικὸν μηχανήμα διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πουλιῶν, τῆς ὁποίας ἡ δοκιμὴ θὰ γίνῃ εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ὅλοι αἱ Μακεδονικαὶ ἐπαρχαὶ ἐκινήσαν διὰ τὴν προμήθειαν κινηματογράφων φορητῶν, οἱ ὅποιοι θὰ μεταφέρονται εἰς τὰ χωρία ἀπὸ τοὺς ἐπιθεωρητὰς τῶν σχολείων ἢ ἄλλους ἐντεταλμένους διὰ τὴν ἐργασίαν αὐτήν. Ἐκεῖ θὰ προβάλλωνται ταινίαι σχετικαὶ μὲ τὴν γεωργίαν, τὴν υγιεινὴν, τὴν φυσιογνωσίαν καὶ μικρὰς κωμωδίας.

Ἐπίσης καὶ εἰς τὴν Ἐλασσόνα, ὅπου μὲ μεγάλον ἐνθουσιασμόν ἐργάζονται διὰ τὴν ἀπόκτησιν κινηματογράφου, συνεχέντρων ἀρκετὰ χρήματα διὰ τὸν κινηματογράφον.

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ὁ Νομάρχης Χαλκιδικῆς ἐγνώρισεν εἰς τὴν «Μακεδονικὴν Ἐκπαιδευτικὴν Ἐταιρίαν», ὅτι ἐνέκρινε πιστώσεις διαφόρων κοινοτήτων διὰ τὴν συγκέντρωσιν ἐνός ποσοῦ, τὸ ὅποιον θὰ διατεθῇ διὰ τῆς «Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας» διὰ τὴν προμήθειαν ἐνός κινηματογραφικοῦ μηχανήματος καὶ ταινιῶν.

Μὲ ἰδιαίτερον εὐχαρίστησιν πληροφορεῖται ἡ Κεντρικὴ Διοίκησις τῆς «Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας», ὅτι πολλοὶ ἐνθουσιῶδες διδάσκαλοι μὲ τὴν βοήθειαν προσθετικῶν προσέδρων κοινοτήτων καὶ κοινοτικῶν συμβούλων ἀρχισαν καὶ ἔφεραν εἰς πέρας σημαντικὰ ἀποξηραντικά καὶ ἐξυγιαντικά ἔργα.

Ἐκτάσεις μεγάλαι, ὡς χθὲς ἔλη, ἐστὶν ἀσθενειῶν καὶ δυστυχίας ἔγνων σχολικοὶ κήποι καὶ φυτῶρια τέλεια. Κι' αὐτὸ μὲ ἐλάχιστα ἐξόδα, μὲ ὀλίγη βοήθεια καὶ μὲ τὸν κόπον τῶν παιδιῶν τοῦ σχολείου.

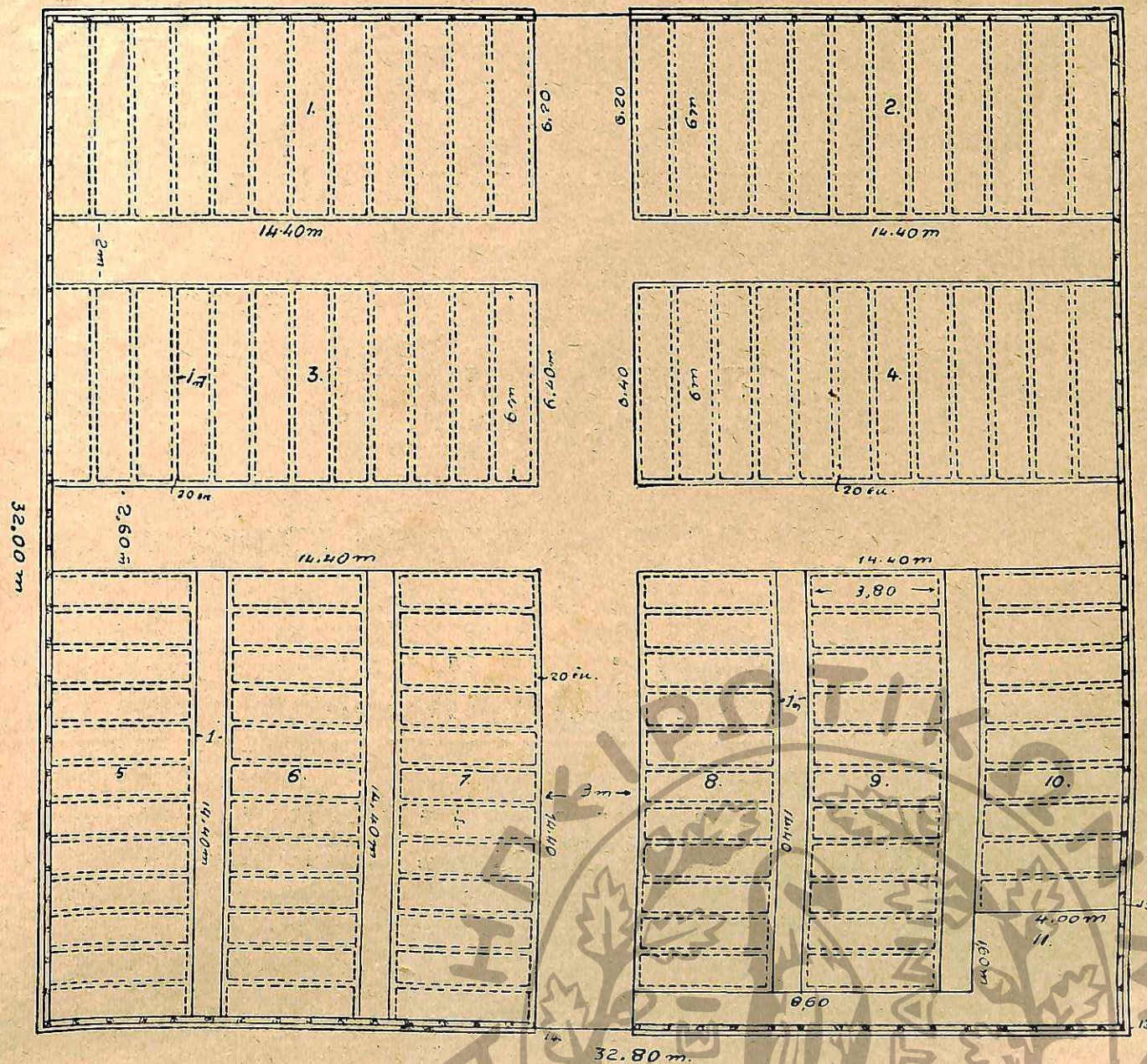
Ἡ ὀνηρεία τῆς «Μακεδονικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας» καταρτίζει δύο στατιστικὰς. Ἡ πρώτη ἀφορᾷ τὴν συνολικὴν ἔκτασιν τῶν σχολικῶν κήπων τῆς καὶ ἡ δευτέρα τὸν ἀριθμὸν τῶν δένδρων καὶ τὸ εἶδος τῶν φυτῶν ποὺ ἐκαλλιεργήθησαν μέχρι τοῦδε.

Ἐτοιμάζονται οἱ σπόροι καὶ τὰ ἔργα διὰ τὸν ἐποδιασμόν τῶν νέων 60 σχολικῶν κήπων, τοὺς ὁποίους ἰδρύει κατὰ τὸ παρὸν ἔτος ἡ «Μακεδονικὴ Ἐταιρεία».

Τὰ ἔργα εἶναι εἰς ἔτοιμν, κατ' αὐτὰς δὲ παραλαμβάνονται καὶ οἱ σπόροι. Ὅλα αὐτὰ θὰ συσκευασθοῦν εἰς κατάλληλα κιβωτίδια ἐπὶ τούτῃ παρρηγεγμένα καὶ θὰ ἀποσταλοῦν εἰς τὰ σχολεῖα ἐντὸς τοῦ Φεβρουαρίου, ἐν καταστάθῃ βέβαια δυνατὴ ἢ συσκευῇ τῶν.

Ἐπίσης θὰ σταλοῦν εἰς τοὺς κήπους ἐφέτος εἰδικὰ πικραμύδαλα Χίου, τὰ ὁποῖα φρονοῦν οἱ εἰδικοί, ὅτι θὰ σημειώσουν μοναδικὴν ἐπιτυχίαν.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΚΗΠΟΥ Κλίμαξ 1:200

ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ

1.2	Δασικά δένδρα	10.	Κλήματα ἀμπέλου
3.4	Δενδροκομείον	11.	Λάκκος λιπασμάτων
5.6.7	Κηπουρικά	12.	Χάνδαξ
8.	Ἀνθοκομείον	13.	Φυτὰ ἀποτελοῦντα φράκτην
9.	Μορεοφυτεία	14.	Εἴσοδος

ΕΝΙΣΧΥΣΑΤΕ
ΟΛΟΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
